Eğlenceli Bilgi

HAVAYA UÇURAN MÜZİK

MICHAEL COX

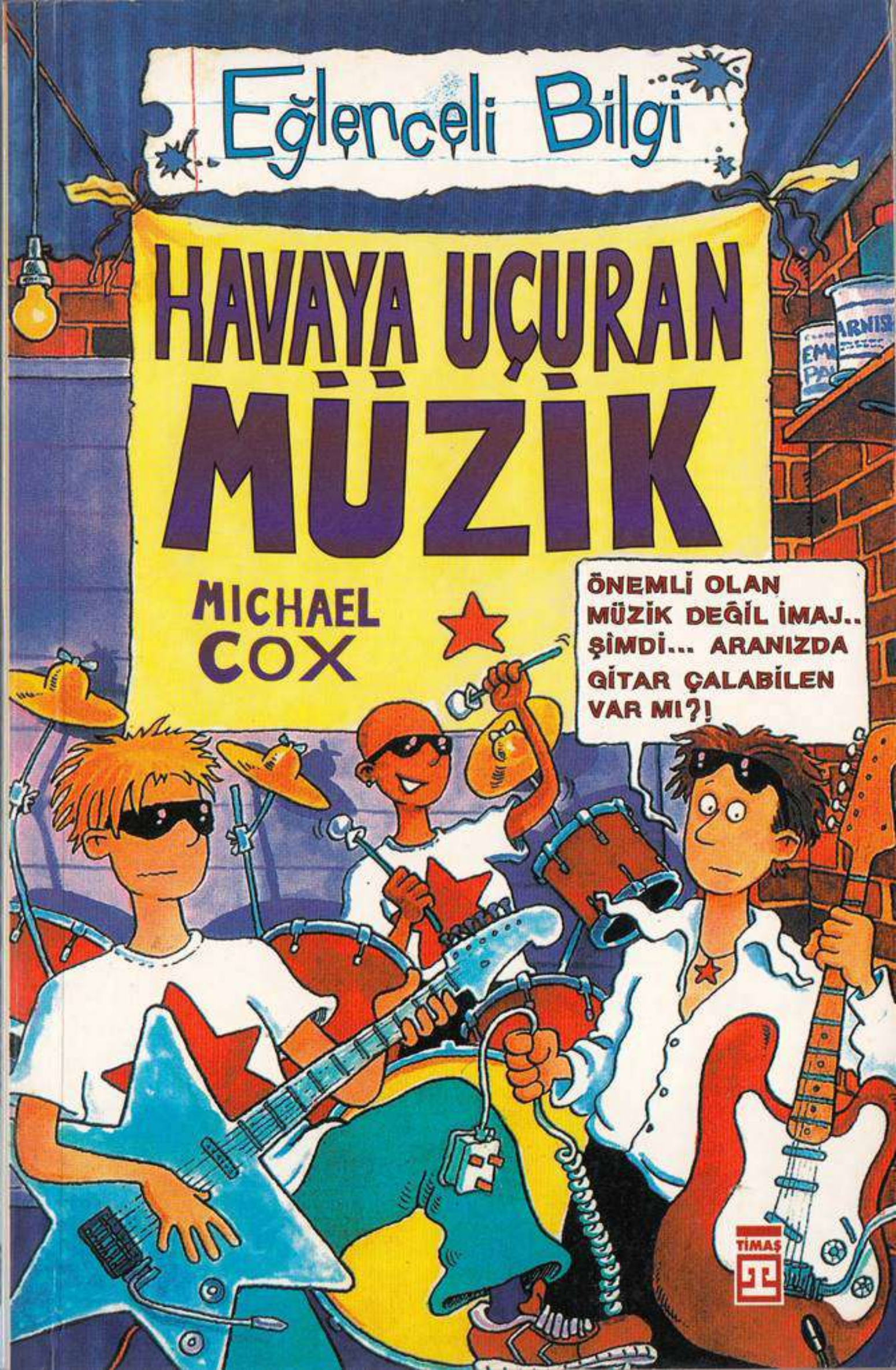

TİMAŞ

eğlenceli bilgi - 7

havaya uçuran müzik

MICHAEL COX

Çeviri: SELDA GÖKTAN

İllüstrasyonlar: PHILIP REEVE

eğlenceli bilgi - 7

havaya uçuran müzik

MICHAEL COX

TİMAŞ YAYINLARI

İrtibat : Ankara Caddesi. No.: 50
Eminönü / İstanbul
Yazışma : P.K. 50 Sirkeci / Istanbul
Telefon : (0212) 665 35 56 - 57
Faks : (0212) 664 77 97

www.timas.com.tr
timas@timas.com.tr

Bu kitap
Osman Okçu'nun yayın yönetmenliğinde,
Nihat Vuran'ın editörlüğünde
yayına hazırlandı.
Kapak tasarımı ***Mesut Sarı,***
kapak illüstrasyonu ***Philip Reeve*** *tarafından yapıldı.*
Kapak baskısı, iç baskı ve cilt işlemleri
Tavaslı Matbaacılık*'ta gerçekleştirildi.*
2. baskı olarak 2002 Nisan ayında yayımlandı.
Kitabın Uluslararası Seri Numarası
(ISBN) : 975-362-479-4

TİMAŞ YAYINLARI/567
GENÇLİK DİZİSİ/23

© Michael Cox, 1997 (metin) & Philip Reeve, 1997 (illüstrasyon)
© "The Knowledge: Mind-Blowing Music" orjinal adıyla Scholastic LTD. (Londra) tarafından yayınlanan bu dizinin Türkiye'deki tüm yayın hakları Akçalı Telif Hakları Ajansı aracılığıyla Timaş Yayınları'na aittir. Tanıtım amacıyla yapılacak alıntılar dışında, hiçbir şekilde kopya edilemez, çoğaltılamaz, yayınlanamaz.

eğlenceli bilgi - 7

havaya uçuran müzik

MICHAEL COX

Çeviri: SELDA GÖKTAN

İllüstrasyonlar: PHILIP REEVE

TİMAŞ YAYINLARI
İSTANBUL 2002

MICHAEL COX

Michael, yazar, ressam ve öğretmendir. Evli ve Tom adında bir oğlu var.

Özellikle resim, müzik, vahşi hayat ve seyahatle ilgilenir. Hobileri arasında okuma, yemek pişirme, yürüme, fotoğrafçılık, bahçıvanlık ve müzik dinleme geliyor.

Michael, 16 yaşında okulu bıraktı ve 21 yaşında öğretmen yetiştiren bir okula kaydoldu. Yirmi yıl öğretmenlik yaptıktan sonra yazarlığa ve ressamlığa başladı.

Philip Reeve

İlk karikatürünü 5 yaşında iken çizdi. Philip, resim bölümünü bitirdikten sonra Brighton'a taşında ve bir kitapçıda çalışmaya başladı. Son iki yıldır çocuk kitaplarına resim çiziyor.

Boş zamanlarında kimsenin okumadığı kitaplar ve kimsenin seyretmediği tiyatro oyunları yazıyor. Gelecekte herkesin zevkle okuyacağı kitaplar ve seyredeceği oyunlar yazmayı planlıyor.

Philip, eşi ile birlikte Dartmoor kıyısında hayatını sürdürüyor.

İÇİNDEKİLER

Uvertür 7

Bir vop-bop-genç-pop 9

Tekrar çal... Tekrar... Ve tekrar çal 26

Züppelerin pop müziği 39

Ara: Yeteneklerinizi ölçmek için on güzel açıklama 65

Eğer hareket ediyorsa, çalın! 68

Mükemmel seslerin ritmik kökenleri 93

Kesintisiz pop 117

UVERTÜR

Müzik görülemez. Sadece insanların kulaklarından sessizce beyinlerine sokulur ve birdenbire kendilerini farklı hissetmelerine, düşünmelerine ve davranmalarına sebep olur. Veya bir başka deyişle, müzik gerçekten akılları uçurur!

- Mutlu insanların gözlerini bir anda yaşlarla doldurabilir.

- Mutsuz olan insanları da, gülücükler saçan, mutluluktan yerinde duramayan bir hale getirebilir.

- Müzisyenler mükemmel müzik yapmaya öylesine tutkundurlar ki, artık parmakları enstrüman çalmaktan aşınır ve beyinleri karıncalanır.

- Ve müzik bazen de insanları duvara tırmandırabilir...

Pek çok insan müziksiz yaşayamaz. CD veya kaset dinler, konserlere, festivallere ve diskolara giderler. Bazıları müziğe öylesine tutkundur ki, şu anda okuduğunuz türde kitaplarda müzik hakkında bir şeyler okumak zahmetine bile katlanırlar.

Bu kitapta size akılları uçuran müzik türlerinden, bunları çalan, akılları uçuran müzisyenlerden ve akılları uçuran müzik aletlerinden bahsedilecek. Bu müzik aletleri armadilosdan, kemiklerden, çantalardan, kedilerden... ve bunun gibi şeylerden yapılabilir!

Size bir orkestranın nasıl yönetileceği konusunda pratik bir tavsiyede bulunalım. Kendi gitarınızı yapın ve yirmi dört saat içerisinde pop müzik megastarı olun.

Burada her müzik türünü detaylı bir biçimde anlatabilecek kadar yer bulunmamaktadır. Ancak akıllarınızı uçuracak melodilerden bahsedilecektir.

BİR VOP-BOP-GENÇ-POP

1950'li yıllarda yeni bir insan türü ortaya çıktı. Bu bir çocuk değildi. Bir yetişkin de değildi; bunların arasında bir şeydi ve ona "yeniyetme" denmeye başlandı.

Daha önce hiç yeniyetme yokmuş, insanlar çocukluktan hemen yetişkinliğe geçerlermiş.

1950'li yıllardan önce çocukların yeniyetme olacak boş zamanları yoktu çünkü oldukça meşguller-di.

- okulu çok küçük yaşta bırakıyorlardı,
- çok fazla çalışıyorlardı,
- fakirlerdi,
- savaşlara katılıyorlardı,
- anne babalarına yardımcı oluyorlardı,
- sonrada kendileri gibi çocukları oluyordu.

II. Dünya Savaşı bittikten birkaç yıl sonra Amerika ve Avrupa'da aniden çok para kazanılmaya başlandı ve bunları harcayacak bol bol zaman vardı. Satacak bir şeyleri olan insanlar (plaklar gibi!) yeni ortaya çıkmış dişlek "yeniyetmelerin" müşterileri olabileceğini düşündüler ve onları iyice heyecanlandırdılar. Bu yeniyetmelerin kendilerini önemli ve özel hissetmelerini sağladılar. Yeniyetmelere kendilerinin yeniyetme oldukları farkettirildi ve kendi yaşam tarzlarını seçebilecekleri söylendi. Bu onları oldukça heyecanlandırmıştı.

Yeniyetmeler sonunda ne olmak istediklerine karar verdiler; annelerinden ve babalarından kesinlikle fark-

lı olacaklardı. Kendi arkadaşları ile takılacaklar, çok havalı ve serseri görüneceklerdi. Oldukça gülünç saç stilleri geliştirdiler (Anne babalarının o komik saçları yerine); kendi modalarını, yürüyüş biçimlerini, danslarını ve kendi müziklerini yapmak istediler. Onları çılgına çevirip etrafta zıplatan ve çığlıklar attırtıp, bağırtan bir müzikti bu; Elvis Presley, *Chuck Berry* ve Küçük Richard'ınki gibi akılları uçuran bir müzikti bu.

Artık Anneleri Rock, Babaları Roll Olmuştu.

Büyük Rock'n Roll'cu Küçük Richard, onbeşine geldiğinde, Dr. Hudson'un Gezgin İlaç Şovu'nda kendine bir iş buldu. Eğer böyle bir şeyin ne olduğunu bilmiyorsanız, bulunduğunuz şehirdeki eczacıların şarkı söyleyip dans ettiğini düşünün. Rock'n Roll grubunun kendisine eşlik ettiğini gözlerinizin önüne getirin. İlaçlardan sorumlu ürün müdürü de müşterileri daha çok öksürük ve vitamin hapları almaları için yüksek sesle davet ediyordu! Dr. Hudson'un Gezgin İlaç Şovu, Mucizevi Sağlık Şurubu'nu

satıyordu (Esasında hiçbir etkisi olmayan boyalı bir suydu bu).

1940'lı yıllarda bir kasabadan diğerine dolaştı. İnsanlar saçma sapan bir şey aldıklarını henüz fark etmeden ve paralarını istemek için geri dönmeden önce ortadan kaybolmak zorundaydılar! Küçük Richard'ın buradaki rolü sahnede bir yudum şurup içmek ve içtikten sonra da etrafta zıplamak, bağırmak ve şarkı söylemekti. Tüm insanlar toplanınca Dr. Hudson bağırırdı:

"Çoğunuz korkunç görünüyorsunuz! Yaşamım boyunca hiç bu kadar sağlıksız insanlar görmedim! Sizin tekrar güç ve kuvvet dolu olacağınızı iddia ediyorum, öyle olmak istersiniz değil mi?"

Tüm insanlar dişlerini gıcırdatarak şovu izlerken, Dr. Hudson Küçük Richard'ı gösterir ve "Bu çocuk gibi her gün bu kadar çok şarkı söyleyip dans edecek kadar sağlıklı ve zinde oluduğunuzda neler olacağını bir düşünün. Ondan enerji ve sağlık fışkırıyor. Çünkü o benim 'Yılan Yağı Sağlık Şurubu'mdan içti" derdi.

Küçük Richard söylenenleri onaylar ve şuruptan büyük bir yudum alır ve anında sıçramaya, bağırmaya ve boogie dansı yapmaya başlar.

Ve kalabalıktan sesler yükselir: "Ooo!", "Vay!", "Bize ondan ver dostum!", "110 yaşımda olabilirim ama Boogie'yi seveceğime eminim! Lütfen bir düzine verin!"...

Daha sonra hepsi birden satın aldıkları şurup ile evlerine dönecekler ve içtikten sonra mucizenin gerçekleşmesini bekleyecekler. Ancak bir saat sonra hiçbir farklılık hissetmeyecekler. Sonunda bu zavallı insanlar paralarını geri istemek için dönecekler, ancak Dr. Hudson ve şov ekibi çoktan tabanları yağlamış ve kaçmış olacaktır.

Küçük Richard biraz büyüdüğü zaman para kazanmak için bir iş sahibi olmaya karar verir. Bir otobüs konaklama terminalinde bulaşık yıkama işine girer. Yağlı tabakları fırçalayarak temizlerken, hoplaya zıplaya kaplara ve tavalara vurarak müzik yapar ve şarkı söylerdi.

Bundan kısa bir süre sonra Küçük Richard'ın yaşamı *Art Rupe* sayesinde tamamiyle değişir (Bunu bir hastalık ismi zannetmiş olabilirsiniz ama bu bir özel isim. Art bir plak şirketi patronudur. Eğer müzik işine girmek istiyorsanız, mutlaka çok ilginç bir isminiz olmalıdır). Art, Küçük Richard'ın bu bulaşıkcı şarkısı ile bir plak doldurmasına yardım etmek için Bumps'u çağırdı (Bumps Blackwell de tabii ki bir plak şirketi sahibidir!). Plağın adı "Tutti Frutti" olur ve bir milyon adet satar! Yeni türemiş olan yeniyetmeler Küçük Richard'ın harika olduğunu düşünerek, zıplayarak ve bağırarak ayağıyla piyano çaldığı şovuna katılmak üzere koşuşurlar. Oysa Richard hayatında hiç piyano dersi almamıştır.

Peki sonra ne oldu? Sizce neden Küçük Richard Rock'n Roll'u bıraktı?

a) Şirinler Grubu'na katıldı.

b) Öbür dünyadan bir mesaj aldığını, meleklerin bu tür müzik-ten hoşlanmadığı-nı söyledi.

c) Daha önce ilaç şovuna katılmış olan biri konserini seyrettikten sonra tanıyarak sahtekarlık yaptığı için tutuklattırdı?

Cevap **b** şıkkı idi.

Küçük Richard bir gece rüyasında dünyanın alevler içerisinde yandığını ve gökyüzünün eridiğini gördü. Bunun kendisine ilahi bir mesaj olduğunu düşündü. Daha sonra Rusların Sputnik uzaygemisini göndereceklerini duydu ve bununda Rock'n Roll'u bırakmasını gösteren bir işaret olduğuna kanaat getirdi.

Küçük Richard orkestrasıyla Avustralya'ya giderken uçak mürettabatı birden Rock'n Roll yapmaya başladı. Küçük Richard motorların yandığını düşündü ve dizlerinin üzerine çömelerek Allah'a hayatını kurtarması için dua etmeye başladı. Rock'n Roll'u bırakacağına söz verdi. Uçak düşmedi ve sapasağlam indiler. Küçük Richard çok sevindi ve Allah'a şükretti. O kadar sevinmişti ki üzerindeki 20.000 dolarlık altını çıkartıp denize fırlattı! Bundan sonra Rock'n Roll'a bir daha hiç devam etmedi. İncil öğrenmek için dini bir okula gitti ve Aziz Richard adını aldı. Hâlâ İncil'den bazı alıntılarla plak dolduruyor fakat insanlar dans ederken Rock'n Roll müzik yapan Richard'ın bu halini bilmiyorlar tabii ki.

Yapacak bir şey: Aylak eller için rock müzik

1950'lilerin yeniyetmeleri dansetmek istiyorlar ancak kendilerini bastırmak zorunda kalıyorlardı. Çünkü kalabalık sınıflarda, tramvaylarda veya topluluk içerisinde bulunuyorlardı. Bu nedenle Hand Jive adında yeni bir dans geliştirdiler. Şimdi Hand Jive'in nasıl yapıldığını görelim. Her tür müzikte bu dansı yapabilirsiniz ama en iyisi Küçük Richard veya Chuck Berry'nin şarkılarıdır. Bunlar East Enders veya Rossini'nin "William Tell"inden daha uygun olacaktır.

1. Ellerinizi dizlerinize vurun.

2. Sol kolunuzu kıvırın ve sol eliniz havaya kalksın. Sol dirseğinizi sağ elinizle tutun ve sol elinizin işaret parmağıyla iki kez havada daire çizin.

3. Ellerinizi dizlerinize vurun.

4. Sağ kolunuzu kıvırın ve sağ eliniz havaya kalksın. Sağ dirseğinizi sol elinizle tutun ve sağ elinizin işaret parmağıyla iki kez havada daire çizin.

5. Ellerinizi göğsünüzün üzerinde tutun ve birini öbürünün üzerine koyun. Sol elinizi iki kez sağ elinizin üzerinde sallayın ve sağ elinizi iki kez sol elinizin üzerinde sallayın.

6. Trafiği durduran bir polis gibi sağ elinizi yukarı kaldırın. Hayali bir camı siliyormuşsunuz gibi elinizi daire şeklinde oynatın. Bunu iki kez yapıp aynı harketi sol elinizle yapın.

Harika! İşte yaptınız! Artık Hand Jive'nin genel olarak nasıl yapıldığını öğrendiniz (Ve tabii bir de çürük dizlere sahip oldunuz).

Güvenlik ile ilgili önemli not: Aşağıdaki hallerde Hand Jive yapmaya kalkmayın: a) bisiklet kullanırken, b) parmak uçlarınızla bir dağ çıkıntısına asılıyken c) yemek yerken.

Dikdörtgenler Bakanlığı

'Çok Gizli, dosyalardan seçmeler

Çok tehlikeli üç gitarist; bu adamlar saygın müzik sanatı için bir tehdit unsuru. Her an gözlenmeleri gerekir.

Chuck Berry: 1926, St. Lois, Missouri, Amerika doğumlu.

Esas adı: Charles Edward Berry

İşi: Rock'n Roll söz yazarı, Rock'n Roll müzisyeni.

Enstrüman: Gitar

Görünüm: İnce bıyık, cılız vücut, bol giysiler, koca bir gülüş.

Şarkılarının içeriği: Genelde günlük olaylarla ilgili, örneğin arabanın bozulması, otobüse yetişmek, okula gitmek gibi konularda hikayeler anlatır.

Şarkılarından örnekler: "The scholl days" (1957) okulda geçen bir günü çok eğlenceli bir biçimde anlatır. "Nadine" (1964) otobüs yolculuğu sırasında gördüğü güzel bir kızı anlatır. "Roll over Bethoven" (1956) klasik bestekarların Rock'n Roll yapışını anlatır.

Farklı tavır: a) Genelde "ördek yürüyüşüyle" yürür (Kırık dizler, vücut ikiye katlanmış, sırıtan bir yüz, şarkı söyler, gitar çalar, bunların hepsini aynı anda yapar!) b) yeniyetmeleri çılgına çevirir.

Buddy Holly: 1936, Lubbock, Texas, Amerika doğumlu.

Gerçek adı: Charles Hardin Holley

Enstrüman: Gitar

İşi: Rock'n Roll söz yazarı, Rock'n Roll müzisyeni.

Görünümü: Zayıf, genç, büyük dişli, büyük siyah gözlüklü.

Şarkılarından örnekler: "That'll be the day" (1957) ve "Peggy Sue" (1957). Bu şarkılar pop müziğinin 'klasiği' olmuştur.

Önemli tarihler: 1959'da yirmi üç yaşındayken trajik bir uçak kazasında öldü. 1977'de şarkıları tekrar piyasaya sürüldü, yalnızca İngiltere'de bir milyonun üzerinde sattı.

Diğer önemli olaylar: Bir hayranı açık arttırmada siyah gözlükleri için 30.000 pound ödedi. Müzik stili ve şarkıları Beatles, Rolling Stones gibi ünlüler tarafından söylendi. Görünümü de Elvis Costello ve Jarvis Cocker gibi ünlüler tarafından taklit edildi.

Bill Haley: 1925, Michigan, Amerika doğumlu.
İşi: Rock'n Roll müzisyeni.
Enstrüman: Gitar.
Görünümü: Zayıf değil, genç değil, alnına geniş C-şeklinde bir tutam saç yapıştırırdı. Kareli kumaşlı giysiler giyiyordu.
Farklı tavır: Genelde gitarıyla yatardı (Çok tembeldi!)
Şöhret iddiası: Ünlü "Rock Around the Clock" (1955) şarkısının Rock'n Roll devrimi yaptığını iddia etmiştir. Bu doğru değildi, sadece bu tarz müzikten habersiz olan insanların dikkatini çekmeyi başarmıştır.

1955-62 arası Rock'n Roll dönemi

1955

- Küçük Richard "Tutti Frutti" şarkısıyla bir milyon sattı.
- "Rock Around The Clock" Bill Haley'in Amerika'daki hit şarkısı oldu.
- Yeniyetmeler Rock'n Roll için çıldırıyorlardı.

1956

- Elvis "Heartbreak Hotel" şarkısı ile Amerika listelerini alt üst etti.
- Asi gençler İngiltere'de ayaklandılar.

1957

- Buddy Holly'nin "That'lı Be The Day" ve "Peggy Sue" şarkıları hit oldu.
- Jerry Lee Lewis'in "Great Balls of Fire" şarkısı hit oldu.
- Bill Hayley Londra'ya geldi. Yeniyetmeler çılgına döndüler!

1958

- Elvis Presley'in "Jailhouse Rock" şarkısı İngiltere listelerine bir numaradan girdi. Elvis iki yıllığına Amerikan ordusuna katıldı.
- Madonna, 16 Ağustos'ta Michigan-Amerika'da dünyaya geldi.
- Michael Jackson 29 Ağustos'ta, Indiana-Amerika'da dünyaya geldi.
- "Pogo" oyuncağı çılgınlığı İngiltere'yi sardı!

1959

- Buddy Holly uçak kazasında öldü.
- Resmi istatistikler İngiltere'de 500.000 "yeniyetme" yaşadığını belirledi. Aynı istatistiklere göre 1950 yılında bu gençlerden hiçbiri bulunmuyordu: Bunlar yeryüzüne nereden geldiler acaba?

1960

- Tamla Motown (rhytm & soul) müzik yıldızı Amerika'da popüler olmaya başladı ve "Shop Around" şarkısı hit oldu.
- Elvis Presley Batı Almanya'daki gençlerin ayaklanmasından sonra devlet düşmanı ilan edildi.

1962

- Cliff Richard "The Young Ones" isimli şarkısıyla İngiltere ilk on listesine girdi.
- Amerika ve Rusya, Rusya'nın Küba'ya füze yerleştirmesi ile savaşın eşiğine gelmişlerdi. III. Dünya Savaşı neredeyse başlayacak-

tı! Süper güçler fikir değiştirdiler; sonunda müzik dinlemeye karar verdiler!

Koyun... tıngırdatma... ve roll

Elvis Presley (1935-77) genç bir delikanlı iken hayatını traktör sürerek kazanıyordu. Bu işten fazla para kazanamıyordu ve daha fazla para kazanmak için 10 dolara kan veriyordu. Fakat çok hırslı idi ve büyük bir yıldız olmak istiyordu.

Küçük bir çocuk iken "Old Shep" isimli şarkı ile bir yetenek yarışmasına katıldı. Bu şarkı bir köpeğin ölümünü anlatan üzücü bir öyküydü.

Her seferinde bu şarkının mükemmel olduğunu düşündü ama yeniyetmelere sokaklarda Rock'n Roll yaptırabilecek bir şarkı değildi. Elvis'in başka bir şeye ihtiyacı vardı: hareketli bir müzik!.. Arthur Crudup'un, "Big Boy" gibi ritmi olan bir şarkı. Elvis, Arthur'un "That's allright Mama" isminde bir şarkı yazdığını duydu ve onu çok beğendi. Bu şarkıyı bir plak şirketi için söyledi. "Mükemmel! Hemen bunu bir plak yapalım!" dediler. Bu Elvis'in ilk hitiydi. Birden şöhret ve zenginlik yolu açıldı! Konserler verme-

ye ve hayranlarını "Shake Rattle and Roll" ve "Hound Dog" gibi şarkılarla çılgına çevirmeye başladı. Birkaç tanesini Arthur Crudup'un yaptığı daha pek çok plak çıkardı. 1950'li yılların yeniyetmeleri bunları çok tuttu ve odaları tıka basa dolana kadar bu albümlerden satın aldılar.

Rock'n Roll yapmak

Elvis 23 yaşına geldiğinde multimilyoner olmuştu. Kendisine çok büyük bir konak ve istediği kadar Cadillac veya limuzin alabilecek zenginlikteydi! Hatta yeni yıl hediyesi olarak ailesine ve arkadaşlarına bile arabalar satın alıyordu (Bu ona çok pahalıya mal olmuş olmalı).

Elvis cömert olmaktan oldukça hoşnut görünüyordu. Bir gün malikanesinin çitlerini onaran adamın yanından geçerken (bu çit, hayranları tarafından sürekli kırılıyordu) adam hayran hayran Elvis'in kullandığı yeni model kamyonete baktı ve dedi ki:

Elvis plaklarından ve filmlerinden o kadar çok para kazanmıştı ki artık istediği her şeyi yapabilecek durumdaydı, rüyalarını bile gerçekleştirebilirdi!

Elvis hayranları, kendilerini ona adamışlardı (hâlâ da adıyorlar). Genç bir kız hayranı *Sunday Graphic* isimli bir gazeteye, odasındaki ışıkları kapamadan asla yatağa girip uyuyamadığını çünkü 2006 adet gözün kendisini izlediğini söylemişti. Gözler elbette Elvis'e aitti; genç kız odasının her yanını kahramanının binden fazla fotoğrafı ile donatmıştı. İşte fanatiklik buna denir! Elvis 16 Ağustos 1977'de öldüğünde hayranları dükkanlara plaklarını satın almak için akın ettiler. Yirmi milyon Elvis plağı bir gün içerisinde satılmıştı!

Elvis, kısmen siyahların "esas" müziği olan rhythm & blues'dan etkilenmişti. Bu tarz müziğin siyahlar tarafından kendisi doğmadan çok önce yapıldığını ve bu müziği kendi tarzında yapmasıyla tekrar önemini artıracağını söylemişti.

Arthur Crudup'un siyah rhythm&blues melodisini alıp country (halk) müziğin melodisi ile karıştırdı ve mükemmel bir reçete ortaya çıkardı. Yaşamı boyunca yaptığı her şarkı listeleri altüst etti. Hepsi hit olan 90'dan fazla albüm yaptı ve 100'den fazla 'akılları uçuran' hit parçası oldu, 17 tanesi İngiltere'de bir numaraya ulaştı!

Son dize

Elvis, Beatles ve Cliff Richard gibi pek çok kişiyi ve grubu etkilemiştir. İşte müzik böyledir. Herkesin kendi kahramanı vardır ve onlar kadar iyi ve hatta onlardan daha iyi olmaya çalışırlar. O zaman da insanların yaptığı müzikler kendi çaplarında ve kişisel biçimde gelişiyor ve daha sonra dönüm noktasındaki yeni jenerasyon müzisyenleri etkiliyordu. Bu hâlâ böyle devam ediyor. Günümüzdeki Oasis, Beatles'ın bir parçası; peki ya o zaman Beatles'ı etkileyen kimdi?

Elvis'in üzerindeki etkisine ve O'nun hayranlarına karşı cömertliğine rağmen, zavallı yaşlı "Koca Oğlan" Arthur Crudup, Elvis'e verdiği şarkı için bir kuruş bile alamamıştı. Avukatlar, Arthur 1974'de öldüğünde, hâlâ kimin kime ne kadar para ödeyeceğini tartışıyorlardı.

TEKRAR ÇAL... TEKRAR... VE TEKRAR ÇAL

Bir plağın başarısı

İnsanoğlunun karşı karşıya kaldığı en zor teknolojik sorunlardan biri, sesi devamlı bir şekilde koruyabilmenin bir yolunu bulmaktı. Bu problem yalnızca eşsiz ve orijinal yaklaşımı, önsezişi, hayalgücü ve bilimsel bakış açısı olan biri tarafından çözülebilirdi: Thomas Alva Edison (1847-1931).

Thomas 8 yaşında iken okula başladı. Üç ay okulda kaldı, sonra bir daha asla geri dönmemek üzere oradan ayrıldı. Öğretmenleri onun "donuk zekalı" bir çocuk olduğunu düşünmüşlerdi. Beyninin ümitsiz bir biçimde "yavaş işlediğini" söylüyorlardı, bu nedenle onun eğitimini annesi üstlendi.

Ne yazık ki, Thomas'ın öğretmenleri yanılıyorlardı. Yaşamı boyunca 1300 farklı icat yapan (bunlara mikrofon, elektrikli lamba ampulü ve mucize ses kayıt cihazı yani fonograf dahildir) Edison bir dâhi idi.

Thomas Edison'un ses kararı

Thomas Edison fonografı (ses yazıcı) için beyin dalgalarını bulduğu zaman, yardımcılarından John Kreusi'ın sesini kaydetti. Ardından her şey böyle gerçekleşti:

Thomas ve yardımcıları bu mucizevi icatlardan ürkmüş ve şaşırmışlardı. Öyle ki bütün gece uyumadılar ve o makinaya şarkı söylediler, sonra kendi seslerini dinleyip tekrar başa sardılar. Bu harika bir eğlenceydi! İlk defa ses kaydeden bir cihaz yapmışlardı! Hatta bu icat Thomas Edison'u bile şaşırtmıştı. Daha sonra şöyle dedi:

Thomas hemen yaptığı bu icadın milyonlarca insanın hayatını etkileyeceğini anlamıştı ve ardından bu makinanın kullanılabileceği aletlerin listesini çıkardı. Bunlardan biri hakkında şunu söyledi:

1879 yılında ilk defa bir dergide fonograf reklamı yayınlandı. Sizce bu dergi hangisiydi?

a) New Musical Express

b) Pony Express

c) Boys' Own

d) Radio Times

Doğru cevap **c**. Neden? O sıralarda fonograf insanlar için inanılmaz faydalı ve dünyayı yerinden oynatacak bir icat olmaktan çok sadece bir oyuncak olarak düşünülüyordu.

Oturma odanızdaki süperstarınız

Thomas fonografın eğlence için kullanılacağını düşünmekte haklıydı; kısa zaman sonra insanların hepsi kişisel eğlenceleri için kendilerine ait bir ses makinası almak üzere sıraya girdiler. En sevdikleri yıldızların şarkılarını tekrar tekrar evlerinde dinleyebilme fikri 19. yüzyıl sonları için devrim niteliğinde ve ürkütücü bir yenilikti.

Bu yeni icattan rahatsız olanlar da vardı. İngiliz kompozitör Sir Arthur Sullivan (1842-1900) bu icat için şöyle diyordu:

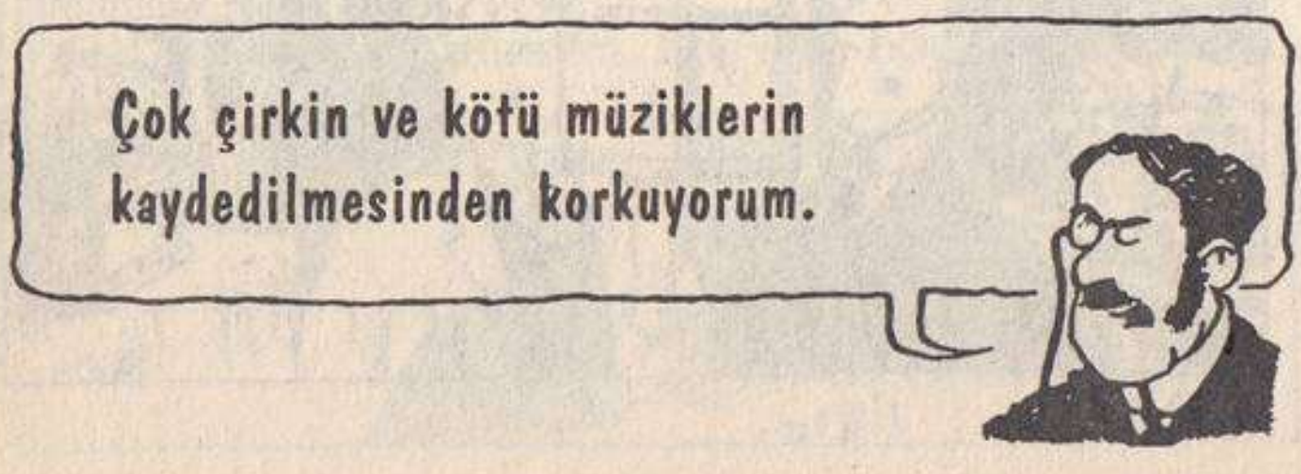

Kayıt için

Fonografi, tüm o korkunç müzikleri oturma odanıza getirecek pek çok ilginç buluşun yalnızca başlangıcıydı. Bundan sonra gelişen olaylar:

- 1877: Thomas Edison fonografiyi icat etti.
- 1878: Edison'un "Konuşan Salon Fonografisi" ilk defa satışa çıktı.
- 1888: İlk defa yassı gramofon Amerika'da Emile Berliner tarafından tanıtıldı.
- 1892: Bir kayıttan pek çok kopya yapılabilecek kaydedilebilir diskler üretildi. O zamanlar plaklar plastikten yapılıyordu.
- 1895: Plastik diskler gomalaka ile yapılanlar ile yer değiştirdi (gomalaka böcekler tarafından üretilen bir tür reçine idi.) Belki de bunlar ilk Beatles plakları idi!
- 1905: Stollwerk isminde bir plak şirketi çikolatadan plaklar yapmaya başladı.

- 1925: Mikrofon icat edildi (şarkıcılar ellerinde oynayacak bir şey bulmuşlardı!). İlk elektrikli kayıt yapabilen diskler üretildi.

- 1948: Long-play plaklar üretilmeye başlanmıştı. Gomalaka kasetler plastik olanları ile yer değiştirdi (garip bir durum). 1950'li yıllar boyunca bunları plastikten yapabilmek için bir çılgınlık başladı. Mucit yeniyetmeler beğenmedikleri plastik plakları sıcak suda yumuşatarak onları ilginç ve faydalı ev eşyalarına dönüştürdüler: Saksı, meyve kabı, saat gibi şeyler yaptılar... (Uyarı: Siz dinlemediğiniz Michael Jackson ve diğer CD'lerinizi, plastikten olsalar bile böyle bir şey yapmaya kalkmayın.)

ESKİ CD'LERİNİZLE YAPABİLECEĞİNİZ ŞEYLER

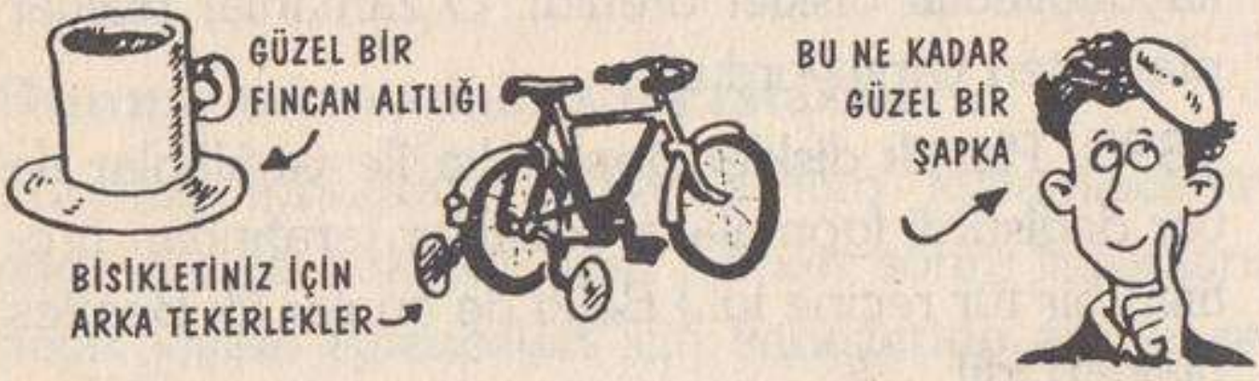

- 1952: İngiltere'nin ilk müzik listesi New Musical Express (NME)'de yayınlandı. Bir numaralı şarkı Al Martino'nun söylediği "Here in my Heart" idi.
- 1958: Amerika ve İngiltere'de ilk defa sterio müzik çalarlar (sesin farklı yönlerden gelmesini sağlar) satıldı.
- 1963: İngiltere'de ilk defa kompakt kasetler satışa sürüldü.
- 1968: Üreticiler sterodan daha da ileri gittiler ve "kuadrafonik" sesi icat ettiler (odanın her köşesinde bir tane olabilecek dört hoparlör). Dinleyenlere konser salonundaymış hissi veren "surround ses" sistemi. İşe yaramış.

- 1979: İlk Sony walkman piyasaya sürüldü.

- 1983: Kompakt diskler (CD) ilk defa Amerika ve İngiltere'de satılmaya başladı.
- 1995: Japon Toshiba Şirketi videoların yerine geçecek "video CD-VCD"leri geliştirdi. Video disklerin yedi saat süren müzik kapasiteleri bulunmaktadır.
- 2000'den sonra: Şey... Siz ne düşünüyorsunuz? Hi-fi ses sistemi herhalde en olası ihtimal. Bir düğmeyle kendi kendilerine çalabilen enstrümanlar, belki de en sevdiğiniz topluluğun sadece size oturma odanızda veya yatak odanızda şarkı söyleyip dans ederken gösteren hologramlar olacak.

Rekabet

Edison'un icadından sonraki yıllarda Emile Berliner (1851-1929) ismindeki başka bir mucit de Thomas'ın orijinal tasarımındaki balmumu silindirleri düz disklerle değiştirerek geliştirmeye karar verir. Emile, düz diskleri çalmak için *gramofon* ismindeki makineyi icat eder. Birkaç yıl içerisinde gramofon ve fonograf arasında bir rekabet doğar, fakat sonunda halk gramofonu tercih eder. Ses kalitesi fonografa göre mükemmel ve daha temizdir (tabii bugünkü CD'lere göre pek üstünkörü bir şeydi). 1900'lü yılların başlarında diskler silindirlerin yerini aldı. Bir düşünün! Eğer bu böyle olmasaydı bugün biz CC çalan aletlerden müzik dinleyip dans ediyor olacaktık.

Çiklet ile... bu iyi bir fikir!

Emile'nin gramofonunun bu kadar popüler olması şaşırtıcı bir durumdu, özellikle ilk satın alanların şarkıları dişlerinin arasından dinlemelerini tavsiye etmişti! Aşağıdakiler yapmaları gerekenlerdi:

Gramofonunuzda en iyi titreşimi nasıl elde edersiniz:

Tebrikler! Siz bir gramofonun talihli sahibisiniz. Onu saatlerce zevkle dinleyebilirsiniz. Aylar süren sabırlı araştırmalarımız sonunda gramofonu dinlemenin en iyi yolunun kulakla olmadığına, ancak dişle olabileceğine karar verdik. İşte ihtiyacınız olan malzemeler:

a) küçük bir çubuk (yürüme sopası, hokey sopası gibi sopalar bu iş için uygun değildir)

b) bir örgü iğnesi (çorap onarmak için kullanılan türden)

c) iki yumak pamuklu yün

Ve işte yapmanız gerekenler:

1. İğneyi çubuğa geçirin.

2. Pamuklu yünü kulaklarınıza sarın.

3. Çubuğu dişlerinizin arasında tutun.

4. İğnenin ucunu plağın üzerindeki en kenar çizgiye yerleştirin.

5. Gramofonunuzu dakikada tam olarak yetmiş kez dönebilmesi için kolunu çevirin.

6. Çıkan gıcırtılar dişlerinize müzik gibi gelecektir. Öyle değil mi?

Sonunda hoperlörlü gramofonu alabildikleri zaman müzik tutkunları oldukça sevineceklerdi. Yıllar sonra, her şey daha iyi oldu; yuvarlak plağı döndüren elektirikli aletler icat edildi!

Tekrar... tekrar... tekrar söyle

Gramofonlardaki bütün bu dişsel sorunlara rağmen, müzikolikler sevdikleri şarkıları tekrar tekrar dinleyebilecek olmaktan çok memnundular. Gramofon plaklarından binlerce satılmaya başladı. Müzik yıldızları esasında yeterince para kazanmalarına rağmen, bu yeni teknolojiden çok memnundular. 19 yüzyılda plakların toplu üretimi icat edilmemişti. Bu, müzisyenlerin sürekli tekrar tekrar şarkı söylemeleri anlamına geliyordu. Bir başka deyişle, bir kayıt bir şarkı söylemekti veya on kayıt on kez şarkı söylemekti.

1892'de kayıt baskı işlemi geliştirildi. Kayıt teknisyenleri asıl şarkı kayıt çalışmasını alıp kopyasını yapıyorlardı. Orijinalinden binlerce kopya fabrikada yapılabiliyordu; aynı gazete, kitap ve dergilerin baskı makinasında üretilmesi gibi.

En sevdiğim şarkı: Ah Pooch'ini

1899'da İngiliz sanatçı Francis Barraud (1856-1924) sesini balmumu silindire kaydetti. Sonra bu şarkıyı adı Nipper olan köpeğine dinletti. Bu şarkı o küçük köpek ile hemen hit olmuştu.

Küçük Nipper fonograftan çıkan bu sesle kuyruğunu sallarken Francis onun resmini çizdi. Resim bittiğinde adını "Sahibinin Sesi" koydu. Francis gramofonlar ve plaklar yapan bir şirkete "Sahibinin Sesi"ni gösterdi ve bu onlara iyi bir fikir verdi. Şirket yetkilileri ona eğer fonografı gramofon ile değiştirirse, bu resmi, plakları ve plakçalarları için reklam olarak kullanacaklarını söylediler. Francis seçimini yaptı ve resim tüm Avrupa dükkanlarında yer almaya başladı.

Reklamlar büyük ses getirdi. (Köpekli gramofonlar her yere yerleştirilmişti ve herkes bunlardan bir tane alabilmek için sıraya girmişti ı ile). Küçük Nipper'in resmi sonunda o kadar çok tanındı ki şirket ismini resmin orijinal ismiyle değiştirdi. "Gramofon Şirketi" olan isimlerini "Sahibinin Sesi" olarak değiştirdiler. Siz onu HMV (His Master's Voice) olarak da duymuş olabilirsiniz.

Müzik kutusu iyi mi yoksa kötü mü?

1906 yılında halka açık yerlere bozuk para ile çalışan müzik aletleri koyma fikri ortaya atıldı. Böylece insanlar sevdikleri plakları seçebilecek ve istedikleri zaman para ödeyerek o şarkıları dinleyebileceklerdi. Bu makinalar (bir tür müzik robotu) pek çok eğlen-

ce yerinde canlı müzik yapan müzisyenler ile yer değiştirdiler. Bunlara müzik kutusu denildi. Amerika'daki insanlar vakit geçirmek için bir araya geldikleri küçük barlar ve kafelerde müzik dinleyip, dans edebiliyorlardı. Bu arada başka insanların sevdikleri şarkıları tekrar tekrar dinlemekte rahatsız edici olabiliyordu.

Sükut altındır

CBS plak şirketi bazı insanların müzik kutusunda müzik dinlemekten hoşlanmadıklarını anlayınca, sevilmeyen şarkılardan geçici olarak kurtulmak için iyi bir öneride bulundu. Sizce bu ne olabilirdi?

a) Müzik kutusu olan kafelerde ve barlarda masaların üzerine ücretsiz küçük kulak tıkaçları koymak.

b) Müzik kutusu listesine tamamiyle sessiz olan bir parça eklemek.

c) Müzik kutusuna bağlı olan pek çok kulaklık yerleştirildi; böylece müşteriler birbirlerini rahatsız etmeden müzik dinleyebilecekti.

Doğru cevap **b** idi. 1952 yılında CBS şirketi "Three Minutes of Silence" isimli plağı çıkarmıştı.

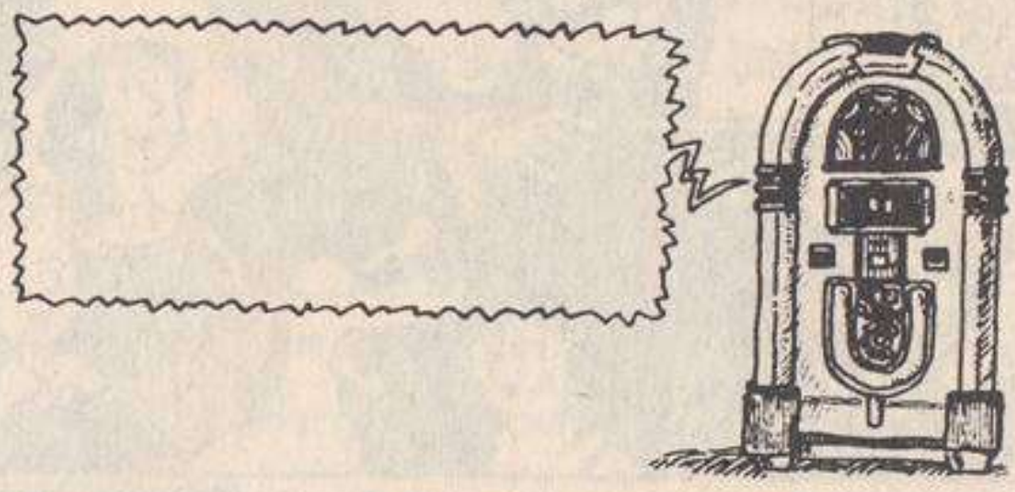

Çok huzur verici değil mi?

Sessiz şarkı sevenler muhtemelen modern besteci John Cage'in (1912-1992) eserini beğeneceklerdir. 1952 yılında John 4'33" isminde bir piyano müziği besteledi. Sadece bir notalık bir müzikti (böylece dinleyiciler müziğin başlamış olduğunu anlıyorlardı), ve dört dakika 33 saniyelik bir sessizlik ile devam ediyordu. Bu süre esnasında dinleyiciler diledikleri müziği sadece hayal ediyorlardı...

Son söz

Thomas Edison'un kayıt cihazı herkesin yaşamını olumlu yönde etkileyen büyük bir buluştu. Ve tabii ki, eğer icat etmemiş olsaydı bu hepimiz için büyük bir kayıp olacaktı öyle değil mi?

Ne düşünüyorsunuz?

ZÜPPELERİN POP MÜZİĞİ

Bütün müzikler insanları tüm gece zıplatmak, cazz veya boogie dansı yaptırmak için değildir tabii ki. Bazı müzik türleri daha yavaş ve sakin bir sesle dinlenebilir. Klasik müzik hakkında insanlar böyle düşünür ama bunlar doğru mudur?

Şimdi birkaç tanıma değinerek konuları belirleyelim (ve ilerideki felaketleri önleyelim!):

Klasik müzik: Müzik öğrencileri ve müzikolojistler tarafından kullanılan açıklama.

Berraklık ve uyumun niteliği ile birlikte müziğin doğal düzeni ve duyguların ifadesinden çok resmin güzelliğinin dışavurumudur.

1750-1830 arası olan klasik dönem mimari ve resim gibi diğer sanatların eski Yunan ve Roma klasik stillerini yansıttığı dönemdir. Yunan stilinin önemi hem klasik müzikte hem de mimaride düzgün, zarif ve iyi dengelenmiş bir yapıda olmasıdır. Klasik dönem bestecilerinden bazıları Haydn, Mozart ve Beethoven'dir.

Klasik müzik: Kaset dükkanlarının, radyo istasyonlarının ve genel olarak halkın ve bu kitabın kullandığı tanımlar kadar sert bir müzik değildir asla.

Pop, rock, folk, country, cazz, blues gibi olmayan tüm müzikler. Bazı besteciler: Satie, Stravinsky, Grainger, Puccini.

Ve bunları da sınıflandırdıktan sonra artık başka konulara geçebiliriz....

Genç aptalların bazı farklı klasik müzik türlerini tanımlamaları;

Orkestra müziği: Fazla sayıda müzisyenin ve enstrümanın birleşerek oluşturduğu grubun yani orkestranın çalması için yapılan müzik. Müzikseverler genelde orkestraları dinlemek için konser salonlarına giderler. Buralarda senfoniler ve konçertolar çalınır.

Oda Müziği: Oda müziği genellikle üç veya sekiz enstrüman çalan kişiden oluşur. Oda müziği gruplarındaki en önemli sınıf telli çalgı grubudur; iki violin, bir viola ve bir çellodan oluşur (ve tabii ki bu aletleri çalabilecek dört müzisyenden). Eğer bir açık arazinin ortasında oda müziği yapan birilerini görürseniz, hemen onları yetkililere bildirin!

Opera: Opera, sözlerin müzik eşliğinde söylendiği oyundur. Opera 17. yüzyıl başlarında İtalya'da başlamıştır. Eğer bir operada rol almanın nasıl bir şey olduğunu merak ediyorsanız neden bütün gün boyunca konuştuğunuz şeyleri şarkı eşliğinde melodili bir biçimde söylemiyorsunuz? Arkadaşlarınızın ve ailenizin yardımıyla sıkıcı konuşmalar heyecanlandırıcı

sololara (tek başına sarkı söyleme) ve ilginç korolara (grup halinde şarkı söyleme) dönüşebilir. Yeni başlayanlar şunu denesinler:

Senfoni: Orkestra tarafından çalınan müzik. Genelde üç veya dört bölümdür. Senfoni konserleri genellikle uzun sürer (bu yüzden yanınıza yiyecek birşeyler ve yedek giysi alabilirsiniz).

Konçerto: Orkestra tarafından eşlik edilen solo enstrüman çalan kişi için yapılmış müzik. Orkestradaki diğer enstrüman çalanlar arada katılırlar ama esas solo enstrümantalist genellikle burada aslan payını alır (diğerleri de bu arada loto numaralarını kontrol eder veya kısa bir şekerleme yaparlar).

Sonat: Küçük bir grup müzisyen veya solo çalan müzisyen için yapılmış müzik. Eşlik eden enstrüman genellikle piyano olur.

Oratoryo: İncil'den bir öykünün solo sesler, koro ve orkestrayla müzik eşliğinde anlatılmasıdır. Bu operaya benzemez çünkü seslendirenler rol yapmazlar.

Şimdi her şeyi anladınız mı? İyi! Artık klasik müzik konserine gitmeye hazırsınız ama orada çok saygın davranmanız gerektiğini unutmayın! Herkes klasik müzik dinleyen insanların çok saygın ve iyi yetişmiş kişiler olduğunu düşünür. Hiçbirisi asla Rock'n Roll yapmaz veya çıldırmış gibi başka gülünç davranışlarda bulunmaz... değil mi?

Eric Satie ve iğnekafalılar

Fransız bestekar Eric Satie (1866-1925) "Parade" isimli bir bale için müzik yaptı. Eric balenin daha modern bir müzik eşliğinde olması amacıyla daktilo, düdük ve tabanca gibi son moda malzemelerin seslerini kullanmıştı. Eric'in bu yeni eseri 1917 yılında Paris'te sahne aldığında ne yazık ki pek tutulmadı. Bu takırdamalar ve düdükler insanların sinirlerini germişti ve izleyiciler yuhalamaya, ıslık çalmaya ve bağırmaya başladılar. Galiba pek mutlu seyretmiyorlardı.

O günlerde kadınların çok büyük şapka takmaları moda idi. Otobüse koşarken düşmelerine engel olmak için her zaman onları çok büyük iğnelerle tuttururlardı. Tabii Eric ve arkadaşları için oldukça şanssız bir durumdu. Bale sona erer ermez insanlar Eric'in müziği hakkında ne düşündüklerini hiç sakla-

madılar. Kadınlar şapkalarındaki o devasa iğneleri çıkararak sahneye hücum ettiler. Eric ve diğer müzisyen arkadaşları bu dersi hak etmişlerdi.

Bir orkestra müzisyeni ile ne kadar başa çıkabilirsiniz?

Besteciler ve orkestra şefleri, müzisyenleri yönetirlerken İtalyanca kullanırlar. Şimdi kemanınızı alın ve dikkatle dinleyin! Eğer orkestra şefi size aşağıdakilerden biriyle seslenirse, ne demek istemektedir öğrenmiş olursunuz:

1. *Pizzicato!*

a) Enstrümanlarınız kedi mızıltısı gibi bir ses çıkarmalı.

b) Yaşasın, pizzalar geldi.

c) Telli enstrümanı olanlar, enstrümanlarının tellerini çok iyi kullansınlar.

2. *Diminuendo!*

a) Pencereden dışarıyı seyretmeyi bırakın.

b) Enstrümanınızı yavaş yavaş sesini azaltarak çalın.

c) Enstrümanınızı yavaş yavaş sesini yükselterek çalın.

3. *Lento!*

a) Daha yavaş çalın.

b) Uyan Len, bu ne demek oluyor?

c) Çabuk çalın.

4. *Largo!*

a) Herkez "La la laar!" şarkısını söylesin.

b) Yavaş ve sabit bir şekilde çalın.

c) Büyük notalarla çalın.

5. *Tutti!*

a) Tüm orkestra bu bölümü çalsın.

b) Herkes bu bölümü Küçük Richard tarzında çalsın.

c) Herkesin dişi var mı?

6. *Arco!*

a) Beni dinleyin.

b) Kemancılar yayınızı kullanın.

c) Herkes enstrümanlarını havada sallasın.

7. *Con brio!*

a) Daha canlı çalın.

b) Daha cansız çalın.

c) Kalemlerinizi çıkartın ve not alın.

8. *Legato!*

a) Hep beraber yavaşça çalalım.

b) Hep beraber hızlı bir biçimde çalalım.

c) Hep beraber snap çalalım?

Cevaplar: 1c, 2b, 3a, 4b, 5a, 6b, 7a, 8a

Listeleri altüst eden, akılları uçuran şarkı; Flop'ların Fusillade'si en başta!

Klasik müzik dinleyenler sıkıntılı ruh hali olan insanlar değillerdir, fakat bazen öyle oldukları düşünülür. Onlar dinledikleri müziğe hırs ve şevk ile bağlıdırlar. Eğer bir parça dahi olsa havaya uçuran müzikten zevk alacak olurlarsa asla beğendiklerini belli etmezler. Eğer başarılı bir biçimde çalınan bir müzik duyarlarsa defalarca ama defalarca alkışlarlar...

- 1991 yılında Viyana'da Verdi'nin *Otello*'sunun bitiminde seyirciler Placido Domingo'nun harika söylediğini düşündüler. İtalyan opera yıldızını al-

kışlamaya başladılar ve alkışlar tam bir saat yirmi dakika sürdü.

- Sahnede en çok klasik beste söyleyen opera sanatçısı Luciano Pavarotti'dir. 1988 Almanya, Donizetti'deki gösteride 165 kere sahneye çıkmış, seyirciler inanılmaz bir performansla tam bir saat yedi dakika hiç durmadan onu alkışlamışlardır.

- Seyirciler bir eseri beğendikleri zaman, genelde sanatçının tekrar sahneye çağrılmalarını isterler (solonun tekrarı veya başka bir şarkı için). 1792 yılında Avusturya-Macaristan imparatoru II. Leopold, Cimarosa'nın (1749-1801) şarkı söyleyişinden o kadar çok etkilenmişti ki, kendisinden bütün operanın tekrarını istedi! İktidar sahibi insanların, özellikle imparatorların bu ricalarını reddetmek sağlığınız için iyi olmayabilir. Bu nedenle "Tekrar çal Cim!"

- Klasik müzik konserlerinde bazı dinleyiciler müzisyenlerin gösterilerinden o kadar çok etkilenirler ki müzisyenler arkalarına pek çok tekme yerler. Tabii bunlar boğa tekmeleri. 19. yüzyıl boyunca güney Avrupa kentlerinde konserler çeşitli tarım alanlarının üzerinde yapılırdı da!

1913 yılında Paris'te bir müzik türü, klasik müzik hayranlarının burunlarının kalkmasına neden oldu. Rus bestekar Igor Stravinsky (1882-1971) "Rite of Spring" isminde bir bale için beste yapmıştı. Balede genç bir kız, ruhunu Allah'a adamak için ölene kadar dans ediyordu. İlk gece seyirciler güzel ve etkileyici bir bale izlemeyi bekliyorlardı (tavşan kuyruklu giysiler falan gibi). Fakat karanlık kostümler giymiş dansçılar ve insanı şaşırtan, vahşi ve gergin oyun onları sinirlendirdi. Sadece çürük meyve atmak veya yuhalamakla kalmadılar (bu memnun olmadıklarında hep yaptıkları bir şeydi), bir de ayaklanma çıkarttılar!

WAM-kibar insanların en sevdiği kişi!

Avrupa'nın yönetici kesimi 18. yüzyılda Avusturyalı bestekar Wolfgang Amadeus Mozart'ın (1756-91) eserlerini dinlediklerinde ayaklanma çıkartıp, inek gübresi falan fırlatmadılar. Aksine nefesleri kesildi ve şöyle yorumlar getirdiler.

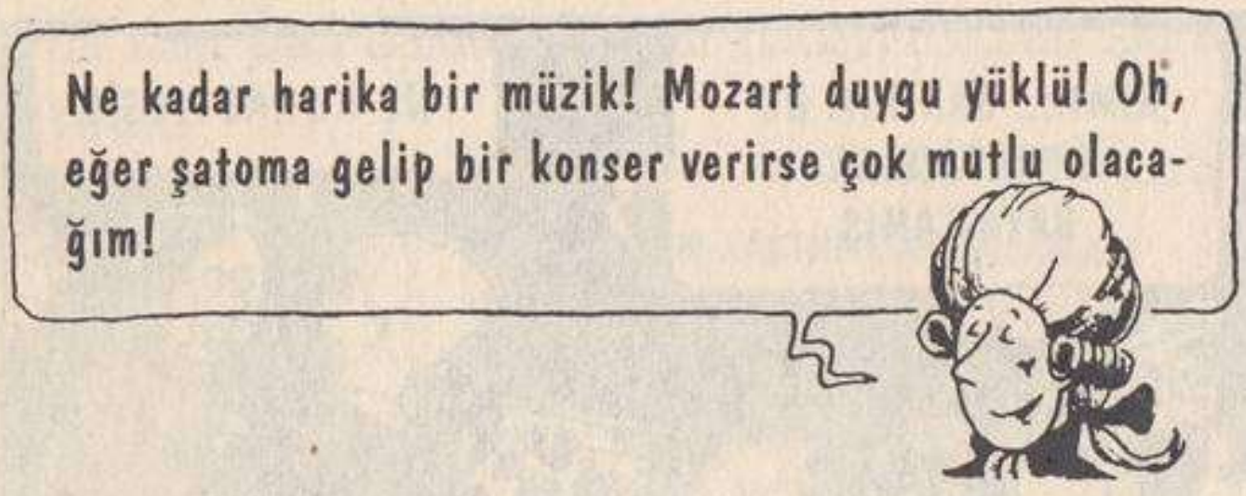

O dönemde klasik müzik halktan seyircilerin oluşturduğu kalabalık için çalınmıyordu tâ ki bir sonraki yüzyıla kadar. Bunun yerine zenginlerin ve güç sahibi asillerin evlerinde özel olarak çalınıyordu. Çok zengin olan aileler müzisyen grupları saraylarında

veya konaklarında sürekli tutuyorlardı, böylece istedikleri zaman müzikli eğlence verebiliyorlardı. Tıpkı şu anda çoğu insanın evlerinde kendi müzik sistemlerini kurmaları gibi; tabii o zamanki daha gerçekçi bir müzik oluyordu.

Mozart, normal halkın müziğini yapmak istedi. Müziğini gösterişsiz, yalın bir biçimde yapmaya çalıştı çünkü doğrudan insanların duygularına hitap etmek istiyordu. Bir keresinde eserlerindeki bu yalınlığını ve açıklığını, müziğinin "domuzun işemesi" gibi olduğunu söyleyerek belirtmişti! Mozart'ın operalarından bazıları o günlerin "pop" müziği oldu.

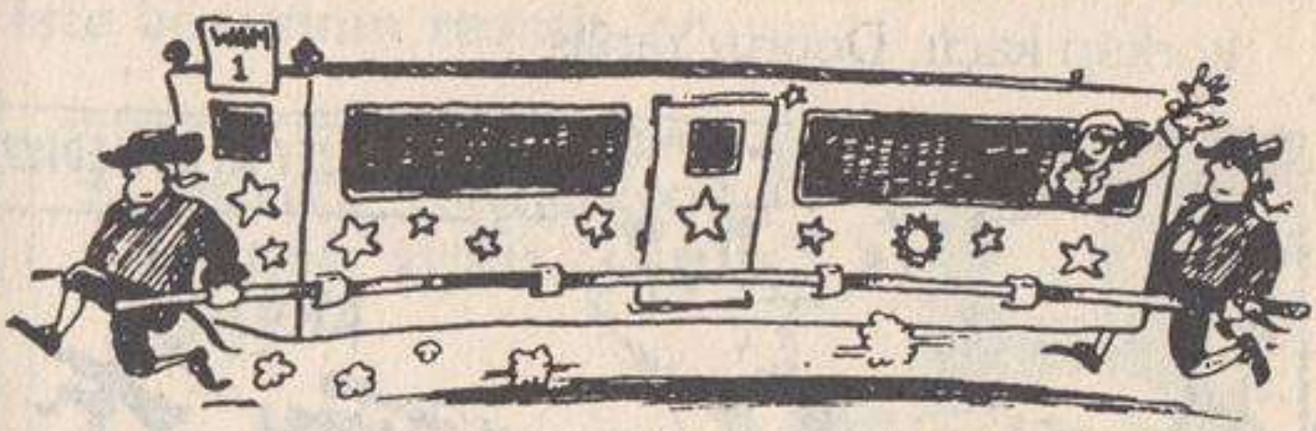

WAM'İN AVRUPA TURNESİ 1763-66

1760'lı yıllarda Mozart yollara koyuldu ve tüm Avrupa'da turne yaptı.

O günlerin aristokrat ailelerine konserler verdi. Dinleyicilerinin arasında prensesler, kraliçeler ve imparatorlar vardı. Züppeler etrafını muzlarla donattılar! İşte büyük bir müzik dahisi turneye çıktığı zaman başına gelen olaylar, hangisi doğru, hangisi yanlış?

1. Mozart Avusturya İmparatoru I. Francis tarafından dostlarını eğlendirmek için sarayına davet edildi. Ziyaretinde oldukça kaygan olan yere basınca kayıp düşüverdi. İmparatorun kızı Marie Antoinette kendisini yerden kaldırıp ayakları üzerine basmasını sağladı ve sarılıp öptü. Mozart da onu öptü ve "Çok naziksiniz, sizinle evleneceğim!" dedi. Doğru/Yanlış

2. Mozart turnesinin İngiltere ayağındayken, Londra Kulesi'ni ziyaret etti. O günlerde kulede birkaç aslan bulunduruluyordu. Aslanlar Mozart'ı görünce öfkeli bir şekilde kükrediler. Dahi müzisyen de korkup kaçtı. Doğru/Yanlış

3. Mozart zenginlerin oluşturduğu seyirci topluluğunun önünde çalmıyordu, kendi eğlencesini yaratmayı seviyordu. Uluslararası bir yıldız olduğundan dolayı rahatlamak ve baskıdan kurtulmak için yaptığı en önemli şey bacaklarının arasına sopa koyarak kendisinin at üzerinde olduğunu düşünmekti. Doğru/Yanlış

Cevaplar

Bunların hepsi doğru! Neden? Çünkü Mozart Avru-

pa'daki turnesine başladığı zaman sadece yedi yaşında idi. O bir harika çocuktu; yani büyümeyi beklemeden zekilikleri ile ön plana çıkan bir çocuk.

Hepsini çılgına çeviren çocuk, WAM!
İşte başarının resmi:

3 Yaşında: Mükemmel bir biçimde piyano çalmayı öğrendi.

5 Yaşında: Nota okuyabiliyor ve müzik yapabiliyordu. Kendi konçertolarını bestelemeye başladı.

7 Yaşında: Konserlerinde harika keman çalıyordu (hiçbir cızırtılı ses çıkarmadan).

12 Yaşında: İlk operasını besteledi ve orkestrayı yönetti. Bu yaşına kadar 80'in üzerinde beste yapmıştı. Bunların arasında şu anda dünyanın en meşhur senfonileri ve aryaları bulunmaktadır.

- Bir keresinde bestekar Joseph Haydn (1732-1809) Mozart'ın babasına şöyle demişti: "Tanrı önünde yemin ederim ki, oğlunuz tanıdığım en büyük bestekar!" Başka bir bestekar olan Anton Dvorak da (1841-1904) şöyle demişti: "Mozart gerçek bir güneş!"
- Mozart 36 yaşında iken öldü (Mesleki yaşantısına erken başlaması akıllıca bir seçim olmuş!). Eğer hızlı davranmasaydı bu kadar eser yapacak vakti olur muydu sizce?
- 20 opera ve küçük operet (küçük opera)
- 41 senfoni
- 27 piyano konçertosu
- 23 keman solosu – quartets (dört keman ile yapılan müzik)
- 40 keman sonatı

.... ve daha pek çok muhteşem müzik!

Sadece Ludwig Van Beethoven var!

Mozart'ın hayranlarından biri de Alman bestekar, Ludwig van Beethoven idi (1770-1827). Mozart genç Ludwig'in müzik alanında başarılı olabileceğini düşünmüştü. Onun kısa zaman içerisinde dünya çapında büyük ses getireceğini söylemişti. Haklıydı! Beethoven tüm hayatını muhteşem müzikler besteleyerek geçirdi... karşısına çıkan tüm kuralları yıkarak.

İtibarı olan bir bestekar – Betthoven'in müziği: Notalar

- En tanınmış eseri 5. Senfoni'dir. Bu senfoniyi mutlaka bilirsiniz. Şöyle başlar: "Da, da, da.... daaa! Da, da, da... daaa!"
- İngiliz yazar, E. M. Forster (1879-1970) 5. Senfoni'yi şöyle tanımlamıştı: "İnsan kulağının işitebileceği en güzel sesler."
- Amerikalı pop şarkıcı Billy Joel 5. Senfoni hakkında şunları söyledi: "Tarihteki en büyük hit eser. Bir video klibi yok. Ancak böyle bir şeye ihtiyacı da yok."
- Beethoven 18. yüzyılda yaygın olan "klasik tarzda" eserler bestelemesine rağmen, ondan daha fazla tanınan müzisyenlerden daha doğal ve daha dramatik bir yaklaşımı vardı. Genelde çağdaşı müzisyenlerin sıkı sıkıya bağlı olduğu kurallardan uzaklaştı. Bunun sonucu olarak, müziği duygularının dışa vurumu olduğundan, tutku doluydu.
- Eğer 5. Senfoni'yi dinleyip hafiften yükselen pasajları, yavaştan hızlıya doğru artan ritmi, yükselen soloları, kalpleri durduran trompet seslerini ve etkileyici kemanları dinlerseniz, Alman oyun yazarı Bertolt Brecht'in (1898-1956) söylediği şu sözleri anlayabilirsiniz: "Beethoven'in müziği bana her zaman bir savaş resmini hatırlatır."
- Modern Avrupa'daki politikacılar genellikle Beethoven'in müziğinin yüceltici etkisini kabul eder-

ler. 9. Senfoni'den "Ode to Joy", Avrupa Birliği'nin marşı olarak seçilmiştir. (Ayağa kalkılıp söylenir!)

- "Pastoral Senfonisi'ndeki (6. senfoni) şiddetli fırtına hareketlerini aratmayan gökgürültüsü sesli davullarla, dehşetle 'bilenen' kemanlarla dinlemek sizi masanın altına saklanmaya veya hemen şemsiyenizi aramaya yöneltebilir!
- İkinci bölümde guguk kuşu gibi gelen klarnet sesini, bülbül sesi gibi insanı heyecanlandıran flüt seslerini ve bıldırcın sesini andıran obua seslerini duyduğunuz zaman "evde pencereyi mi açık bıraktım acaba" diye düşünürsünüz.
- Bestelerindeki bu doğallık, insanda doğanın güzelliğinin çağrıştırır. Bu durum Beethoven'in müziğinde olduğu gibi Chopin (1810-1849), Liszt (1811-1886) ve Brahms'da (1833-1897) da vardır. "Romantizm" olarak tanımlanan bu duruma müzikte "Klasik" denir.
- Beethoven hem hayatında hem de müziğinde pek çok farklı tarzı olan bir besteci idi. Eski dönem müzisyenleri gibi müzik kariyerleri için zengin ve güç sahibi Avrupalı aristokratlara bağlanmaktan hoşlanmamış, bağımsız olmak ve kendi kariyerini kendi yapmak istemişti. İktidar sahibi kesimden hoşlanmıyordu. Kendi başarılarını ve zenginliğini kazanan insanları miras yoluyla başarı kazananlardan daha fazla önemsiyordu.

Haklı değil mi?

Mozart ve Beethoven gibi müzisyenleri büyük yapan şey nedir? Mucizevi yeteneklerini nereden almaktadırlar? Eğer siz klasik müzikte bir dahi olmak istiyorsanız, bunu nasıl başaracaksınız? Bunun için mutlaka çalışmalarınıza erken başlamanız gerekir! Eğer Mozart gibi bir dahi çocuk olmak istiyorsanız 32 yaşınıza gelmeyi beklememelisiniz. Esasında doğmadan çalışmaya başlamanız daha faydalı olacaktır! Bu durumda annenizin de size faydası olacaktır, Percy Grainger'in annesi gibi.

Çocuğunu bir süperstara dönüştüren Bayan R. Grainger'in metodu

Pek çok insan Avusturalyalı müzisyen Percy Grainger'in (1882-1961) bir dahi olduğunu düşünür. Başka bir meşhur müzisyen olan Edward Grieg (1843-1907), Percy hakkında şunları söylemiştir: "Ne müthiş bir sanatçı, ne müthiş bir adam!"

Percy çok başarılı bir piyanist, dünyaca tanınmış bir bestekar, halk şarkıları koleksiyoncusu ve müzik aletlerinin mucidi idi. En tanınan düzenlemesi "Eng-

lish Country Gardens" idi; bir versiyonu 1962'de İngiltere pop müzik listesine girmişti.

Bayan Grainger, Percy'nin büyüyünce farklı bir yetenek olması için kararını vermişti:

1. Hamileyken yatağının yanına öğleden sonraları uyuklarken sanat, güzellik ve yaratıcılık gibi şeyleri düşünmek için sanatsal resimler koymuştu.

2. Percy küçük bir çocukken annesi kendisini evde oturtup (diğer çocuklardan uzak tutarak) müzik çalışması yapması, tavukların resimlerini ve babasının koleksiyonundaki kadın resimlerini çizmesi için zorlamıştı...

3. Günde en azından iki saat boyunca piyano çalışması için zorlardı ve eğer yaramazlık yaparsa onu at kamçısı ile döverdi!

Bu sırada Percy on yaşındaydı ve oniki yaşına geldiğinde başarılı konserler vermeye başladı ve herkes tarafından mucize çocuk olarak nitelendirildi.

"Vahşi bir adamı yatıştırmak!"

Percy, biraz acayip davranışlı ve hiperaktif karakterli olarak yetişmişti, fakat bestelerinin çoğu yumuşak, ruhu yüceltici ve duygu yüklüydü. İngiliz oyun yazarı ve şair olan William Congreve (1670-1729) onun müziklerinin öfkelenmiş, zalim bir adamı yatıştırabilecek, bir kayayı bile yumuşatabilecek veya bir meşe ağacını eğebilecek etkide olduğunu söylemişti.

William haklıydı, müziğin mucizevi bir etkisi vardır; güzel bir melodi öfkeli delileri bir saniyede mırıldayan küçük kedilere dönüştürür... İnsanın ruh halini müzik öyle bir etkiler ki, bestekar Alessandro Stradella'nın da (1638-82) söylediği gibi hayatınızı bile kurtarabilir.

KIZIN BABASI BU İŞE ÇOK KIZDI VE İKİ AŞIĞI ÖLDÜRTMEK İÇİN KİRALIK KATİLLER TUTTU

ÖNCE ALESSANDRO'YU ORTADAN KALDIRMANIZI İSTİYORUM

PROBLEM DEĞİL PATRON!

KATİLLER ALESSANDRO "ORATORİO GİOVANNİ SAN BATTİSTA" ADLI ESERİNİ ÇALARKEN GELDİLER. ONU EVE KADAR TAKİP ETMEYİ SONRA YOLDA ÖLDÜRESİYE KIRBAÇLAMAYI DÜŞÜNÜYORLARDI...

BU GECE! ALESSANDRO STRADELLA "BİR GÜLÜŞ, BİR ŞARKI VE BİR ORATERYO"

HEH HEH HEH HEH!

KONSERİN BİTMESİ İÇİN KENARDA DURUP BEKLERLERKEN MÜZİKTEN ETKİLENMEYE BAŞLAMIŞLARDI BİLE...

KONSERİN BİTİMİNE DOĞRU İYİCE DUYGULANDILAR VE BU MÜKEMMEL MÜZİĞİ YARATAN İNSANA HAYRAN KALDILAR

ÜHÜ!

ÜHÜ!

ÜHÜ!

"Alt edici" bir ölüm hikayesi!

Çok güzel bir hikayeydi öyle değil mi? Şimdi de üzücü bir hikaye! Müzik her zaman hayat kurtarmaz, bazen ölüme de sebep olabilir...

PARİS BÜLTENİ - 1687

LULLY ARTIK YOK!

İtalyan besteci Jean Baptiste Lully'nin (doğum,1632) trajik ölüm haberini vereceğimiz için çok üzgünüz. Mösyö Lully dünyaca tanınmış müthiş bir yetenekti. Sanat yaşamı boyunca, gezgin bir müzisyen, bale dansçısı, kemancı, orkestra şefi, bale müziği ve diğer müziklerin bestekarıydı. Sonunda saygıdeğer Kral XIV. Louis'in özel müzik danışmanı oldu. Mösyö Lully Kral'ın ciddi bir hastalıktan kurtuluşunu kutlamak için beste yapıyordu. Müzik çalarken zaman tutmak için büyük bir çubuk kullanırdı. Malesef bu çubuk hafifçe sallarken düşüp ayağına battı. Kanayan yer sonraki günlerde iltihaplandı ve Lully iltihaplı yarasından öldü. Kendisi gerçek anlamda özlem duyulacak bir şahıstır.

İlle de sopa

Jean-Baptiste Lully kendisini sopasıyla yaraladığı zaman tüm vaktini orkestra şefliği yaparak geçiriyordu. Orkestra şeflerini demir çubuklarıyla televizyonlarda veya konserlerde görmüşsünüzdür. Bazı insanlar bu işin kolay olduğunu düşünürler, fakat değildir! Çok çalışma isteyen ve yorucu bir iştir. Bazı orkestra şefleri bir eseri yönetirken kilo bile verirler. Bir orkestra şefinin temel amacı tüm orkestra üyelerinin uyumlu ve birlikte hareket etmelerini sağlamak olmalıdır.

Yapılması gereken bir iş: kendi orkestranızı oluşturun

İşte size çubuğunuzla nasıl pek çok müzisyeni yönetebileceğinizin sırları. Aşağıdakilere ihtiyacınız olacak:

a) Bir senfoni orkestrası. Onları çalışma yaparken yakalayamazsanız üzülmeyin, cd veya kasetçalar da kullanabilirsiniz.

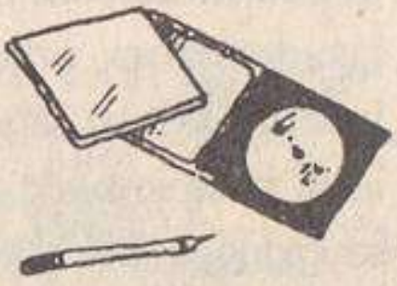

b) Mozart'ın 25. Senfonisi veya Beethoven'in Pastroral Senfonisi'nin bir cd veya kaseti olabilir.

c) Orkestra yönetmek için bir çubuk. Bu sizin orkestra şefliği sopanız. Bunlardan herhangi biri bu işi görür: kurşunkalem, muz, havuç, kereviz... Yalnız sakın keskin bir şey olmasın.

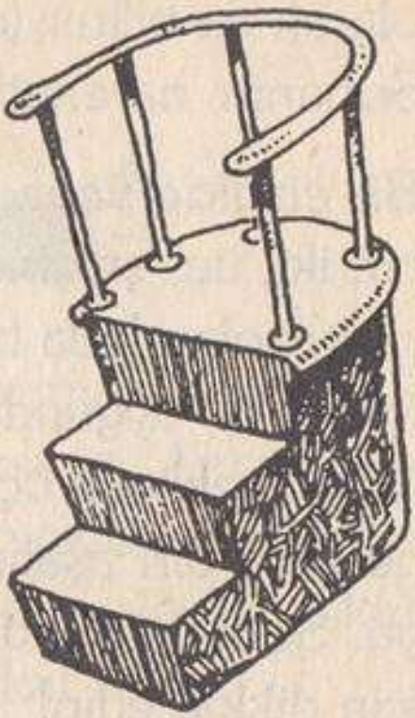

d) Bir podyum (bu, tercihinize bağlı). Bu, orkestra şefinin üzerinde durduğu küçük bir platformdur. Eğer siz de bundan bir tane yoksa, yarım metre yükseklikteki bir sandalyenin üzerine çıkabilirsiniz.

e) Şık kıyafetler. Beyaz bir kravat ve kuyruklu bir takım mükemmel olur fakat yoksa okul üniformanız da olabilir. Önemli olan seyircilerin ve müzisyenlerin (veya cd çaların) saygısını kazanabilmektir.

Yapılacak bir iş:

1. Sağ elinizle orkestra çubuğunu tutun ve müziğin hızını (temposunu) kontrol edin. Yaptığınız hareketler seçtiğiniz müziğin "zamansal imzasına" bağlıdır. İşte yapacağınız üç şey:

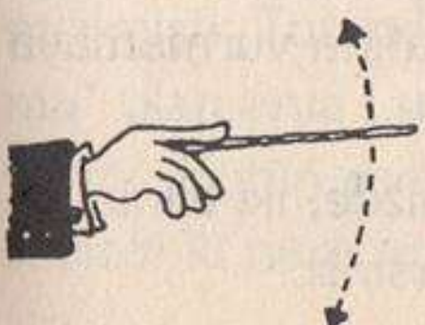

Bir çizgide iki vuruş: başka bir deyişle, müzik "bir, iki, bir, iki" olarak ilerler. Bu "marş temposu"

olarak da bilinir (çünkü asker yürüyüşüne uygundur. Sopanın hareketi bir yukarı bir aşağıya doğrudur.

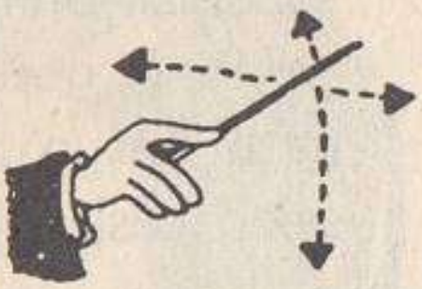

Bir çizgide üç vuruş: "bir, iki, üç, bir, iki, üç" şeklindedir. "Vals temposu" olarak da bilinir (çünkü vals için çok uygundur). Bunun için üçgen şeklinde üç vuruş yapmanız gerekir: biri aşağıya, biri sağa ve biri tekrar yukarıya. Sonuncusunda sopanın burnunuza çarpmaması için dikkat edin!

Bir çizgide dört vuruş: "Bir, iki, üç, dört.. bir, iki, üç, dört" şeklindedir. Bunun için artı şeklinde bir hareket yapmanız gerekir. Biri aşağıya, biri sola, biri sağa ve yukarıya! (artık kolunuz alışmıştır!)

Unutmayın, orkestra şefinin en önemli görevi tüm orkestranın mükemmel zaman uyumunu kurmasını sağlamaktır. Şarkıyı çalarken hiçbir şey tempoyu yavaşlatmamalıdır (yalnız bunun ardından sinir krizi geçirebilirsiniz!).

2. Sol elinizi orkestradaki müzisyenlerin çalma vakti geldiğini belirtmek için işaret yaparak kullanabilirsiniz. Aynı zamanda sol elinizle müzisyenlerin sessiz olmalarını isterseniz onları susturabilirsiniz. Eğer normalden büyük elleriniz varsa ilk sırada duran kemancının dişlerine veya tam önünüzde oturan viyola çalanın da bir tarafına vurmamaya özen göstermelisiniz.

3. Büyük işaretler vermek istediğinizde, iki elinizi de aşağıdaki gibi açarak kullanabilirsiniz.

4. Yüzünüzü göz kırpmak veya sırıtmak gibi çeşitli ifadeler vermek için kullanabilirsiniz. Ancak homurtu çıkarmaktan, yere tükürmekten ve dilinizi çıkarıp yalanmaktan şiddetle kaçınmalısınız. İşleri arap saçına döndürmemeye dikkat edin.
5. Sıçrayarak tüm vücudunuzu kullanın fakat podyumdan aşağı düşmemeye dikkat edin. Alçak sesli pasajlar esnasında madeni para şıngırtısı çıkartmamaya özen gösterin.

Son bölüm: Pop olmayan ama popüler olan müzik!

1990'lı yıllarda Puccini operasından bir arya (solo) BBC tarafından Dünya Kupası açılış müziği olarak seçilmişti. Turandot operasından ismi "Nessun Dorma" olan arya Luciano Pavarotti tarafından söyleniyordu. Bütün eseri öyle kuvvetli ve yüksek bir sesle söyledi ki neredeyse ciğerleri patlayacaktı.

Şarkı single şeklinde piyasaya sürülünce İngiltere ilk 20 listesinde üç numaraya yükseldi ve her yerde çalınmaya başlandı. Binlerce pop müzik hayranı (ve futbol hayranı) opera hakkında daha önce hiçbir şey bilmeyen insanlar, Puccini'nin müziğini ilk defa keşfettiler ve ona hayran kaldılar. Belki de bazıları klasik müzikten korkan insanlardı. "Nessun Dorma"yı dinlediklerinde ne kaçırdıklarını anlamışlardır.

ARA: YETENEKLERİNİZİ ÖLÇMEK İÇİN ON GÜZEL AÇIKLAMA

Aşağıdaki kelimeler için doğru açıklamayı seçerek müzik lisanı hakkında bilginizi ölçün (veya tahmin etmeye çalışın):

1. NOTA

a) süt şişesi için yazılmış bir kullanım kılavuzu.

b) Tek bir müzik sesi.

c) Keman sololarının arapsaçına dönmesi.

2. UYUM

a) Saç kremi.

b) İki veya daha çok notanın bir araya gelmesi ile oluşan ses.

c) Fransız vızıltı müziği.

3. KORO

a) Müzisyenlerin ve sanatçıların giydikleri pantolon türü.

b) İki veya daha fazla notanın aynı anda ve uyum içerisinde çalınması.

c) Bir grup vokalist tarafından söylenen müzik.

4. DEĞNEK

a) Müzik notalarının yazıldığı beş satır çizgisi.

b) Otobüs durağında müzik yapan kimse.

c) Orkestra şefinin müzisyenlere doğru salladığı küçük çubuk.

5. BAR

a) Müzisyenlerin başarılarını kutladıkları yer.

b) Bir grup müzik vuruşunun dikey çizgilerle yazılı halde gösterilmesi.

c) Orkestra şefinin müzisyenlere doğru salladığı küçük çubuk.

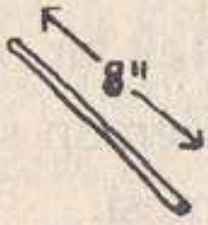

6. MELODİ

a) Güzel müzik yaratan notalar topluluğu.

b) Müzisyenlerin aristokrat kadınlara hitap şekli.

c) Ezginin diğer adı.

7. TON

a) Steve'in en iyi arkadaşı.

b) Enstrüman tarafından çalınan ve diğer enstrümanlardan farklı olan ses.

c) Melodinin diğer adı.

8. PERDE

a) Ünlü müzisyenlerin yardım konserleri verdikleri yer.

b) Meyve suyu.

c) Müzik notasının yüksekliği veya alçaklığı.

d) Otobüs durağında Stave'in durduğu yer.

9. ANAHTAR

a) Dünyadaki en yaşlı müzisyen.

b) Müzisyenlerin yanlış nota çaldıkları zaman kendilerini attıkları yer.

c) Müzik satırlarının başında bulunan ve müzik perdelerini gösteren işaret.

10. ÇOK SESLİLİK

a) Papağanın söylediklerinizi müzikli olarak tekrar etmesi.

b) Telefonu nasıl kullanacağını öğrenmiş bir papağan.

c) İki veya daha fazla melodinin aynı anda kullanıldığı müzik türü.

Cevaplar: 1b, 2b, 3b, 4a, 5b, 6a, 7b, 8c, 9c, 10c

EĞER HAREKET EDİYORSA, ÇALIN!

Mozart'ın çaldığı piyano birden fazla aşamada hareket yapmaktadır. Mozart'ın parmakları tuşları hareket ettirir, tuşlar piyanonun "çekiçlerine" vurur, çekiçler tellere vurur ve teller etraflarındaki "havayı" hareket ettirir. Hareket eden havanın titreşimleri seyircilerin kulak zarlarını titretir. Dinleyicilerin beyinleri bu titreşimleri "seslere" çevirir. Dinleyiciler duydukları anda bu 'hareket eden' müziği tanırlar. Müzisyenlerin bu çok hareketli müziği çalmak üzere pek çok enstrüman alternatifleri vardır... özellikle harcayacak çok paraları olmalıdır...

BU MÜKEMMEL STRADİVARİ TARZI VİOLA İLE SÜPER MELODİLER YARATIN

ANTONİO STRADİVARİ (1644-1737) TARAFINDAN YALNIZCA SİZİN İÇİN YAPILDI. ÜNLÜ ENSTRÜMAN USTASI MESLEK YAŞANTISI BOYUNCA 1116'DAN FAZLA ALET YAPMIŞTIR; 540 KEMAN, 12 VİOLA VE 50 ÇELLO.

BU ENSTRÜMANLAR ÖZEL "STRAD" SESİ İLE TANINIRLAR. (VERNİĞİNDE ÖZEL BİR SIR VARDIR!)

EN MÜKEMMELİ DE ZAMAN GEÇTİKÇE ENSTRÜMANDAN DAHA GÜZEL SES ÇIKMASIDIR!

BU MÜKEMMEL STRADİVARİ ESERİ 21 KASIM 1990'DA **CHRİSTİE'NİN AÇIK ARTTIRMA SALONU**'NDA TAM 902,000 İNGİLİZ STERLİNİNE SATILDI

EĞER ELİNİZDE FAZLA ENSTRÜMAN YOKSA **SOTHEBY'NİN AÇIK ARTTIRMA SALONU**'NDAN 22 HAZİRAN 1988 GÜNÜ BİR STRADİVARİUS ÇELLO ALIN (SADECE 682,000 İNGİLİZ STERLİNİ)

HER ROCK MÜZİSYENİ, O EFSANEVİ
FENDER STRATOCASTER GİTARININ HAYALİNİ KURAR

☆ MEŞHUR CALİFORNİA **FENDER MÜZİK ALETLERİ ŞİRKETİ** TARAFINDAN YAPILMIŞTIR.

ÖZEL FİYATLAR

☆ BU GİTAR **JİMİ HENDRİX**'E AİTTİ VE ONU 1969 AMERİKA **WOODSTOCK FESTİVALİ**'NDE KULLANMIŞTI.

☆ **SADECE 198,000 İNGİLİZ STERLİNİ**

MÜKEMMEL BİR STEİNWAY GRAND PİYANOSU

𝄞 ÇOK ZENGİN VE KUVVETLİ SES ÇIKARMA ÖZELLİĞİ, NEFES KESEN KLAVYE, DÜNYANIN EN TANINMIŞ PİYANİSTLERİ TARAFINDAN KULLANILMIŞTIR!

𝄞 RESİMDE GÖRDÜĞÜNÜZ BU MUHTEŞEM PİYANO RESSAM ALMA TADEMA VE EDWARD POYNTER TARAFINDAN 1890'DA DEKORE EDİLMİŞTİR.

𝄞 NEW YORK'TA **SOTHEBY PARKE BURNET AÇIK ARTTIRMA SALONU**'NDA 163,500 İNGİLİZ STERLİNİNE SATIŞA ÇIKTI.

0'ıncı yaşımıza bastığımızda doğum gününde hepimizin aldığı bir hediye

Bazı müzisyenler Marcussen orgu gibi bir müzik devi ile karşılaştıkları zaman, daha küçük bir org modeli ile de mutlu olabileceklerini düşünürler. En ekonomik boyutta olan orga zaten hepimiz sahibiz: yani gırtlak veya ses tellerine.

Gırtlağınız boynunuzun biraz altında yer alır. Parmaklarınızı üzerine koyun ve bir şeyler söyleyin: "Bir şeyylerrrrr!" Titreşimi hissettiniz mi? Bu titreşime neden olan gırtlağınızdaki "ses tellerinizdir". Ciğerlerinizden gelen hava geçerken "titreşir".

Eğer bir çocuksanız ses teliniz sekiz milimetre

uzunluğunda demektir. Kadınların yaklaşık 11, erkeklerin ise yaklaşık 15 milimetre olur.

Bu mucizevi ses çıkaran müzik aleti bazı kimselere mükemmel bir müzisyenlik geleceğinin önünü açabilir.

SAN FRANCİSCO SNOOPER

1882 10 dime*

PATTİ'YE DELİ OLUYORLARDI!

Bazı çılgınlar başka insanların gırtlaklarından çıkan sesi duymak için çırpınırlar! Ben bu yazıyı yazarken San Francisco Opera Salonu'nun önünde (ve benim ön kapımda!) inanılmaz bir sıra vardı. Bu çılgın topluluğun oluşturduğu sıra tam dört sokak doyunca uzanıyordu ve nerdeyse bir aydır orada bekliyorlardı...

Kimin için sıra bekliyorlardı? Hepsi Adelina Patti'yi bekliyorlardı. Kendisi dünyanın en büyük sopranosuydu.

Adelina Patti (1843-1919)

- Adelina geleceğinin gırtlağına bağlı olduğunu biliyordu bu nedenle ona çok iyi baktı. Her zaman formunda olmak için asla çay, kahve, kırmızı şarap içmez ve asla ekmek, şeker veya soğuk yiyecekler yemezdi.

* Dime: ABD'de veya Kanada'da on sent değerindeki madeni para.

- Emeklerinin karşılığını aldı. Her sahne alışı için 1,000 İngiliz sterlini kazanıyordu (zamanın 19. Yüzyıl zamanı olduğunu unutmayın. O günlerde bu kadar parayla bir Rolls Royce alabiliyordunuz, üstüne de hâlâ bir arazi bisikleti alabilecek bozukluğunuz kalırdı.)
- Adelina'nın son konserini vereceği zaman 200,000 İngiliz sterlini değerinde mücevher takıyordu. Bundan dolayı sahnede kaldığı sürece iki tane polis dedektifinin güvenliğini sağlamaları için görev almalarını istemişti.

- Adelina çalıştığı zaman süresinde kendisine 34 yatak odalı mütevazı bir İskoç şatosu satın aldı. Özel bir tiyatrosu, hidrolik yer sistemi olan bir balo salonu, kendisine ve değerli gırtlağına hizmet edecek 40 adet hizmetlisi bulunuyordu.

1905 yılında Adelina 60 yaşının üzerindeyken ilk gramofon plağını yapması için ikna edildi. Başa alınıp dinletildiği zaman Adelina hayatında ilk defa kendi sesini duydu... ve kulaklarına inanamadı! Sonra ne oldu?

a) Gözyaşlarına boğuldu ve şöyle dedi: "Ne korkunç bir ses.... eğer böyle kötü bir sesim olduğunu bilseydim asla şarkı söylemezdim!"

b) Sesin nereden geldiğini anlayamadı bu nedenle başını gramofon borusunun içerisine soktu. Başı oraya sıkıştı ve onu kurtarmak için itfaye çağırmak zorunda kaldılar.

c) Kayıdı yapan kişiyi öpücük yağmuruna tuttu ve; "Ah sevgilim! Şimdi neden Patti olduğumu anlıyorum. Oh evet! Ne ses! Ne sanat!"

Doğru cevap **c** idi. Ona sesi dinletildiği zaman kendisi kendisinin en büyük hayranı oldu. Esasında kendi kabiliyetine oldukça şaşırmıştı.

Yapılması gereken bir iş

Eğer siz de daha önce duymadıysanız neden sesinizi şarkı söylerken bir kasede kaydetmiyorsunuz; mikrofon veya bir kayıt cihazı ile yapabilir veya karaoke'ye katılabilirsiniz. Mikrofona uygun bir uzaklıkta durun (30 santimetre... 60 santimetre... 15 kilometre mi?) ve en sevdiğiniz şarkıyı söyleyin. Sesinizi duyduğunuz zaman çok şaşıracaksınız. Eğer kayıt cihazınız iyi kaydediyorsa sesinizi düşündüğünüzden çok farklı bulacaksınız.

Nasıl? **a)** Şaşkınlık verici mi? **b)** Hasta edici mi?

a) Eğer siz de Adelina gibi sesinizi gerçekten beğenirseniz uzun ve başarılı bir şarkıcılık kariyeriniz olabilir.

b) Oh Tanrım! Şu an biraz önce dinlediğiniz berbat ve acayip seslerden o kadar rahatsız oldunuz ki hayatınız boyunca bir daha asla konuşmayacağınıza yemin ettiniz. Umutsuzluğa düşmenize gerek yok, siz de ileride anons memuru olabilirsiniz veya berbat sesinize aldırış etmeyebilirsiniz.

Yarı insan-yarı trompet

1930'lu yıllarda Amerikalı müzik topluluğu Mills Brothers haykırmak veya acı acı feryatlar koparmak yerine sadece güzel güzel şarkı söylüyor ve ses telleri ile mükemmel müzik yapıyorlardı. O kadar başa-

rılıydılar ki, plaklarını dinleyen insanlar, onların seslerinin aynı bir trompet, çift bas ve pek çok enstrüman sesi gibi olduğunu düşünüyorlardı. Dinleyiciler şaşkına dönüyorlardı; albümlerindeki tek gerçek enstrüman gitardı. Diğer tüm enstrümanların sesleri Mills Brothers'ın büyük beceri ile kullandıkları çok yönlü gırtlaklarından çıkıyordu.

Eve davulla mesaj göndermek!

Mills Brothers seslerini müzik aletlerini taklit etmek için kullanıyorlardı. Diğer müzisyenler ise enstrümanlarını insan sesini taklit etmek için kullanıyorlardı. Nijerya'da, konuşan davullar olarak bilinen Batı Afrika davulları, yerli Yoruba lisanının aynısını yapabiliyor ve 30 kilometre uzaklıkta yaşayan insanlara mesajlar gönderebiliyordu.

Mesajcı davullar ritim ve perdelerin değişmesi ile oluşan seslerdir ve Nijerya halkı tarafından yüzyıllardır kullanılmaktadır. Davulun üzerini kaplayan derinin çubuklarla gerilmesi veya gevşetilmesi farklı perdeler oluşturur. Deri gergin olduğunda ses daha yüksek çıkar.

Enstrümanı isimlendirmek

Enstrümanlarını iyice döven Afrika davulcular, aslında davullarına çok büyük hürmet ve saygı gösterirler. Batılı müzisyenler de enstrümanlarına çok fazla değer verirler, hatta bazıları enstrümanlarına takma isimler bile verirler. Bu takma isimlerden bazıları aşağıdaki konser sohbeti içinde geçmektedir. Bakalım doğru isimi doğru enstrüman ile eşleştirebilecek misiniz?

a) trombon **b)** klarnet **c)** armonika **d)** keman
e) akordeon **f)** bateri **g)** gitar

Cevaplar 1b 2e 3g 4a 5d 6c 7f

Hastalık yapabilen enstrümanlar

Genelde müzisyenlerin çoğu enstrümanlarına evcil hayvan isimleri verirler. Bazen bu aletler boyunlarında, ağızlarında veya başparmaklarında ağrılar yapar. Günde dört saat düzenli çalışmanın ve uzun bir senfoni konserinin ardından aşağıdaki acılı rahatsızlıklar ortaya çıkmaktadır:

"Kemancı parmağı": Boyunda ağrılı kızarıklık. Keman çalanlar sürekli olarak enstrümanlarını çenelerinin altına doğru boyunlarına bastırmaktan dolayı bu hastalığa yakalanırlar.

"Glissando parmağı": Şişmiş parmak. Bu rahatsızlık parmakları sürekli piyano tuşlarına bastırmaktan dolayı oluşur. Aynı acı harp çalanlarda da olabilir. Notaları iyi çalmak için parmakları çok hızlı olarak tellerin üzerinde gezdirmekten kaynaklanır.

"Empisema": Şişmiş ciğerler. Bu rahatsızlık trompet ve trombon gibi sürekli üflemek gerektiren enstrümanların çalgıcılarında meydana gelebilir.

"Klarnetçinin dudakları": Kabarmış ve kızarmış dudak-

lar. Bu rahatsızlık klarnetin, müzisyenin alt dudağına yaptığı baskıdan dolayı ortaya çıkar. Bu nedenle yolda yürürken alt dudağı aşağıya doğru kaymış birini görünseniz, o kişi muhtemelen bir klarnetçidir.

Bu rahatsızlıkları okuduktan sonra büyük bir olasılıkla müzisyen olmak istemeyeceksinizdir. Neden profesyonel bir futbolcu veya polis olmuyorsunuz? Bunlar daha güvenli olabilir. Veya daha farklı bir tür enstrüman da seçebilirsiniz.

Popun sonu

UYARI:
BİRAZ AYIP BİR HİKAYE KİBAR KİŞİLER OKUMASIN

Bir klarnetçi enstümanı ile yanlış bir nota çaldığı zaman kendisinin "bum nota" çaldığını söyler. Müzisyenler "bum" nota çalmayı sevmezler; ancak Fransız Joseph Pujol'un (1857-1945) durumu biraz farklı. Hayranları onun "bum" notalarının "top" notalar olduğunu düşünürlerdi.

Joseph Pujol – müzikal "arkası" olan kimse!

EVET BU DOĞRU STAVE. BEN KÜÇÜK BİR ÇOCUKKEN ÇOK BÜYÜK BİR SÜRPRİZLE KARŞILAŞTIM...

MÜZİKLİ BİR "ARKAM!" OLDUĞUNU KEŞFETTİM.

PIRT, GURT

YANİ GELECEĞİNİZİN ÜZERİNE OTURUYORMUŞSUNUZ DESENİZE!

EVET BU DOĞRU. TABİİ BEN DE EN 'AŞAĞI'DAN BAŞLADIM VE KENDİ GELECEĞİMİ YAPTIM.

VE İŞİMDE BAŞARILI OLMAK İÇİN ÇOK ÇALIŞTIM!

BU DOĞRU SAYIN DİNLEYİCİLER! 'ARKASI' GERÇEKTEN ÇOK YÖNLÜ! SADECE MELODİ YAPMAKLA KALMIYOR, KEMAN, BAS VE TROMBON SESLERİ DE ÇIKARIYOR.

BU SANKİ PANTOLONUMA TAKILI BİR ORKESTRA GİBİ! BİNLERCE KİŞİ BENİ GÖRMEYE GELDİ. GÜNÜMÜZÜN AKTÖRLERİNDEN VE ŞARKICILARINDAN ÇOK DAHA MEŞHURUM. BENİM DİNLEYİCİLERİM BENİ SEVİYOR VE YETENEĞİMİ ÇOK ATEŞLİ BULUYORLAR!

Hayvan sesleri

Tarih boyunca pek çok hayvan, vücutlarının bazı önemli bölümlerini müzik için feda etmişlerdir. Teşekkürler hayvanlar!

Güney Amerika'da "Şarango" olarak bilinen telli çalgı, armadilloların sert kabuklarından yapılır. Bolivya hükümetinin, armadilloların kabuklarından müzik aleti yapmanın canilik olduğunu açıklamasından sonra bu katliama son verildi. Şarangolar artık tahtadan yapılıyor. Artık armadillolar çok daha mutlular... fakat hâlâ bazı erkek türleri şarangolara çıkma teklifi ediyor olabilir!

Shamisen olarak bilinen Japon telli çalgısı ise kedi derisinden yapılıyordu. Bazı kimseler bu derinin enstrümana mükemmel bir ses verdiğini düşünüyorlardı.

Eğer bir didgeridoo (uzun flüt) yapmak istiyorsanız kendinize bu iş için yardımcılar bulmalısınız.

Bazı hayvanlar enstrüman olmaz ama enstrüman yapabilir. Avustralya aborjinleri yeni bir didgeridoo yapmak istedikleri zaman okaliptüs ağacından uzunca bir dal keserler ve yakınlarında olan bir termit (beyaz karınca) yuvasına gömerler. Çalışkan termitler şaşırtıcı bir biçimde hemen işe koyulurlar ve dalı ortasından kemirmeye başlarlar.

Birkaç hafta sonra didgeridoo hazırdır! Herkes çok mutludur! Termitler harika bir iş çıkarmış ve aborjinlerin yeni bir müzik aleti olmuştur. Artık tek yapmaları gereken flütü boyamak ve çalmaktır.

Didgeridoo yapılacak bir şey

Kendi didgeridoonuzu silindir şeklindeki karton kutudan yapabilirsiniz –en uzun olanı daha iyidir- veya plastik boru da olabilir (veya neden süpürgenizin borusu olmasın?).

Didgeridooyu çalmak için onu ağzınızdan biraz yukarı doğru tutun ve onunla neşeli sesler çıkartın. Didgeridoo müziğine bazı otantik Avustralya hayvanlarının seslerini ekleyerek orijinal ve değişik hale getirin. Bir karıncanın yürüyüşü gibi şeyler...

Müzik aletinin sesinin yüksekliği (ve diğer tür sesler de) desibel ile ölçülür. Bir şey ne kadar yüksek sesliyse desibeli o kadar fazladır. Konu hakkında bir açıklama olarak aşağıda birkaç örnek var. Bunlar her gün duyabileceğimiz melodik seslerin desibelleri:

FARE MIRILDANMASI	2 DESİBEL
İKİ FARENİN ARALARINDAKİ CİDDİ TARTIŞMA	7 DESİBEL
İNSAN FISILTISI	20 DESİBEL
BİR FİLİN HAFİFÇE HAPŞIRMASI	40 DESİBEL
İKİ İNSANIN KONUŞMASI	50 DESİBEL
BİR CAZ MÜZİSYENİNİN ÇALDIĞI SAKSOFON	70 DESİBEL
BİR FİLİN SAKSOFON ÇALMASI	0 DESİBEL
YÜKSEK SESLİ "ACI" BİR ROCK KONSERİ	150 DESİBEL (120 DESİBELDEN SONRA MÜZİK "ACI" OLARAK İFADE EDİLİR... BU NEDENLE CD ÇALARINIZIN SESİNİ HEMEN KISIN!

Gitar Canavarı

Amplikatörlü elektro gitarından muhteşem (sağır edici) desibelde sesler çıkaran müzisyen, Jimi Hendrix idi. Pek çok insan Jimi'nin muhteşem performansıyla 90'ların en iyi rock gitaristlerinden biri olduğunu düşünür. Jimi 1960'ların sonunda meşhur olmasına rağmen esasında müzik kariyerine aynı Küçük Richard gibi bir Rock'n Roll grubu ile 1950'lerde başlamıştı. Küçük Richard ondan daha farklıydı. O grup elemanlarının ve genelde diğer Rock'n Rollcuların giydiği giysiyi giymiyor, kendine has bir kıyafet giymeyi tercih ediyordu. Bu yüzden de parıltılı kıyafeti daha çok dikkat çekiyordu.

Jimi biraz isyankar ruhlu biriydi (Küçük Richard gibi!) ve bazen hayatı kendisi için zorlaştırıyordu. Solak olmasına rağmen sağ elliler için olan gitarı çalmakta ısrar etti. Bunu başarmak için gitarı baş aşağı çalardı. Jimi uzun ani soloları ile hayranlarını çılgına çevirirdi. Kabiliyetleri son derece ilgi çekici idi; gitarını çalıyormuş gibi başının yanında tutardı veya gerçekten dişleri ile çalardı. Jimi gitarlarını o kadar çok severdi ki gitarların arkalarına onlara ne kadar değer verdiğini belirten özel şiirler yazardı.

Daha sonraları insanların gitarını ne kadar çok sevdiğini görmeleri için konserlerinde onları parçalara ayırmaya başladı! Fakat daha sonra gerçekten kendini çok üzgün hissederdi ve kırık parçaları yapıştırıp gitarı tekrar eski haline çevirmeye çalışırdı.

1991 yılında Jimi'nin kırık gitarının parçaları (üzerinde şiir yazılı olanlardan biri) müzayededede 30,000 İngiliz sterlinine satıldı.

Kendi gitarınızı yapın ve bir saniyede gerçek bir rock yıldızı gibi çalmayı öğrenin!

Önce birkaç tane akustik gitarın (ve daha pek çok telli müzik aletinin) nasıl çalındığı ile ilgili önemli not:

- Gitar, telleri olan bir ses kutusudur.
- Farklı kalınlıklardaki naylon veya metal teller gitarın büyüklüğüne göre gerilir.

- Teller çekildiği veya bırakıldığı zaman titreşir. Ses oyuk gitarın içinde zıplayarak bir delikten dışarı çıkar.
- Tellerin kalınlığındaki farklılık, farklı notalar olarak işittiğimiz çok çeşitli titreşimler oluşturur.
- İnce teller yüksek notalar çıkartır.
- Kalın teller düşük notalar çıkartır.
- Gitaristler teli uzatarak veya kısaltarak çeşitli notalar ekleyebilir. Gitarın uç kısmındaki tellere bir elin parmağıyla basılırken diğer elin parmakları ile de tellere titreşim verilir.
- Bu aynı anda yapılan iki farklı el hareketi biraz zordur. Karnınızı ovarken başınızı kaşımaya benzer.

Jimi Hendrix'in sizinle gurur duyacağı bir gitar yapmak için şunlara ihtiyacınız olacak: Keskin bir bıçak ve kesme işlemini yaparken başınızda duracak bir yetişkin, bir karton kutu (meyve suyu kutusu olabilir), küçük bir parça kalın kart, kalınlığı ayarlamak için biraz elastik band ve geniş bir hayal gücü.

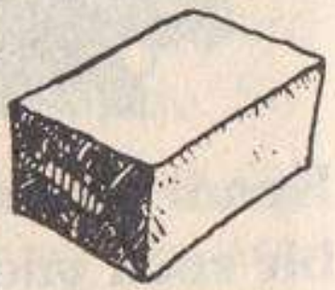

1. Kutunuzu alın ve hiçbir deliği olmadığından emin olun. Eğer varsa hemen onları kapatın.

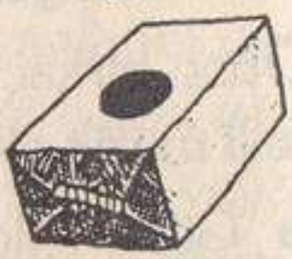

2. Tüm küçük delikleri kapattınız mı? İyi, şimdi kutunuzda bir delik açın. Bu delik son derece önemli olan seslerin çıkacağı deliktir.
3. Bir köprü yapın. Bir parça kalın kart kesin ve kıvırın. Şimdi onu üçgen şekline getirin ve bir bant-

la yapıştırın. Oluşturduğunuz bu köprüde altı tane küçük çentik yapın (her bir teli yerleştirmek için). Köprüyü tam ses deliğinin yanına dikkatlice yapıştırın. Bu köprü tellerin gitarın yüzeyinden yüksekte durmasını sağlayacaktır.

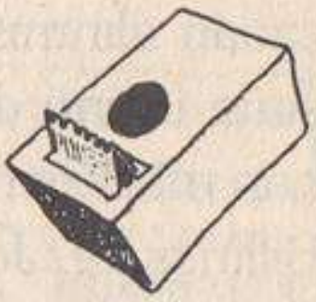

4. Şimdi çeşitli kalınlıktaki elastik şeritleri gitarın ve köprünün üzerinden geçirin. Bir taraftan en ince olanı ile başlayın, diğer taraftan kalın olanını yerleştirin. İsteğe bağlı olarak altı taneden az veya fazla tel yerleştirebilirsiniz; en eski gitarların sadece bir teli vardı.

5. Şimdi gitarınızı boyayabilir hatta üzerine bir şiir yazabilirsiniz. Sesi kadar görüntüsü de güzel olacaktır!

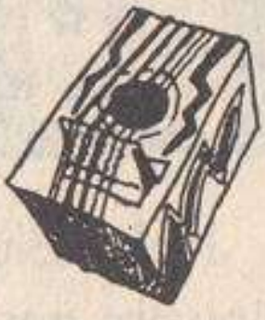

İşte bu kadar! Artık bu çok özel müzik cihazınızla övünebilirsiniz. Wembley Arena'da bu muhteşem gitarla hayranlarınızın karşısına çıktığınızda onların ne yapacağını bir düşünün!

Herkesi etkileyeceksiniz. Tellerin yarattığı değişik notaları bir dinleyin. Tellere kısa ve uzun basarak sesin nasıl değiştiğini farketmeye çalışın.

Tedavi için uygun durum

Elastik telli gitarınız el yapımıdır, herhangi bir mağazadan alınmış veya profesyonel enstrüman imalatçısının ürünü değildir. Kendi yaptığı enstrümanı kullanan müzisyenlerden birisi, Amerikan cazz ustası Josh Billings idi. Josh, batarisini bavulundan yapmıştı! Bavulu, katlanan, kahverengi kap kağıdıyla sarmış ve mutfak fırçası ile defalarca daha mükemmel olması için "gırrç gırç gırç gırç" sesleri ile fırçalamıştır. Davuldan garip sesler geldiği zaman bir tekme atardı.

Josh, Blue Blowers isimli bir grupta çalıyordu. Blowers genelde zengin insanlar için partilerde çalardı. Zengin insanlar Josh'un davulunun harika olduğunu düşünüyor ve ona ne kadar iyi olduğunu ifade etmek amacıyla bavulunun üzerine beş dolar bırakıyorlardı. Paranın da sihirbazlık numarası gibi aniden kaybolmasına çok şaşırıyorlardı. Zeki Josh bir yandan gitarını çalarken bir yandan da performansından hiçbir şey kaybetmeden parayı nazikçe cebe indiriyordu.

DIY davulları yenilikçi jazz müzisyenleri tarafından icat edilmiş bir şey değildi. İnsanlar müzik keşfedildiğinden beri enstrümanları taklit etmeyi seviyorlardı:

- Karayipler çelik grubunun davulları, boş benzin bidonlarından yapılmış fakat doğru notayı çıkartana kadar işlenmiştir.

- Ünlü perküssiyonist (vurmalı çalgılar çalan müzisyen) Evelyn Glennie'nin, 700'ü aşkın enstrümanı vardır. Fakat o hâlâ tavalar ve çömleklerle müzik yapmaktadır. Mutfak aletleri ile bestelediği bir şarkısı vardır; ismi "Sevgili Mutfağım"dır.

Kendi müziğinizi yapın!

İhtiyacınız olacak şeyler: Eski bir bavul ve boş kutular, davul için yoğurt veya dondurma kutuları; davul çalmak için sopa olarak tahta kaşıklar, kalemler veya cetvel.

Ne yapacaksınız?

1. Aldığınız aletlerden çıkan farklı sesleri dinleyin.
2. En iyi davulları seçin ve birini sağınıza diğerini solunuza koyun.
3. Çubuklarınızı alın ve aşağıdaki şekilde vurmaya başlayın: (A=sol el, B=sağ el) ABAABABBABAABABB.

Perküsyon dünyasında bu teknik "paradiddle" olarak bilinir. Bu davulcuların çalışırken yaptıkları alıştırmadır. Yavaşça başlayın sonra alışınca hızlanın. İyice öğrenince bu alıştırmayı iki kez, üç kez yapın... Sonra da neden sopaları havaya fırlatıp tekrar tutmaya çalışmıyorsunuz?!

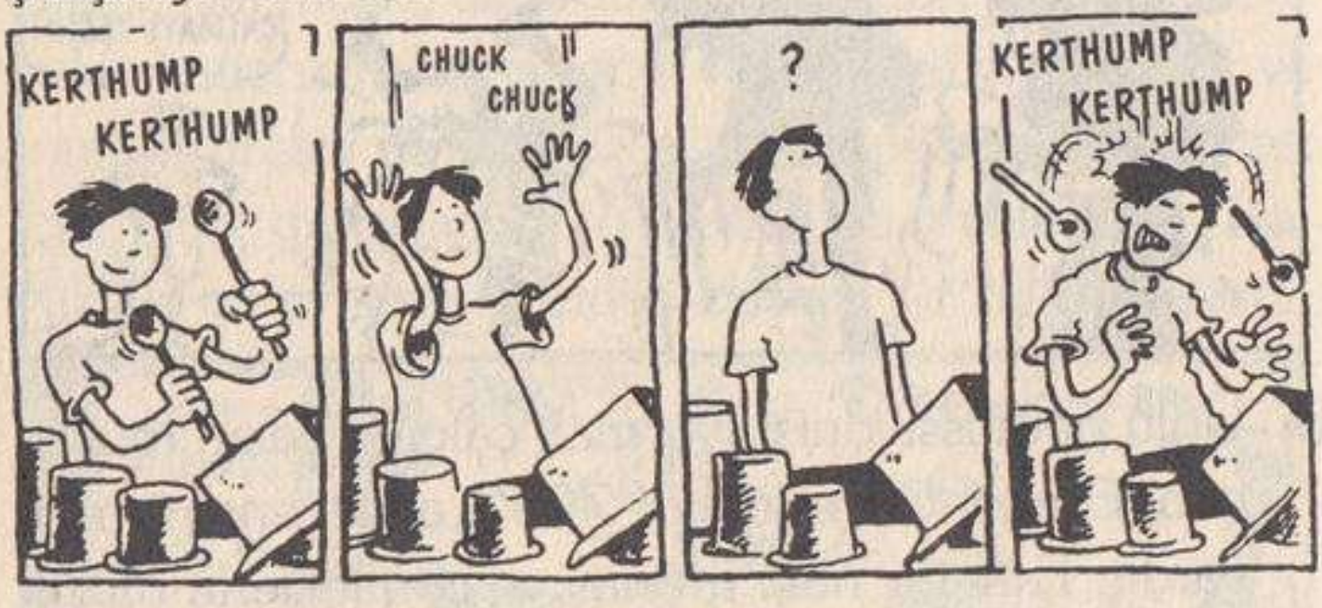

Son

Josh Billings, bavul gibi basit bir şeyden bu sesleri nasıl çıkarıyor? Belki de başarılı bir biçimde enstrüman çalmak için uzun süre çalışmanıza gerek yoktur. Belki de bir enstrümandaki en önemli şey, dinleyiciyi yerinden oynatacak sesler çıkarmasıdır. Bu sesler onları duygulandırabilir, güldürebilir, dans ettirebilir, başka bir müzik aleti ile eşlik etme isteği verebilir. Fakat müzik-sevmez bir komşu ile birlikte oturuyorsanız taşınmasına neden olabilirsiniz (umarız böyle olmaz).

MÜKEMMEL SESLERİN RİTMİK KÖKENLERİ

Gerçekten de çok korkunç bir hikaye

Yer: Senegal-Batı Afrika
Zaman: 18. yüzyıl başları

Küçük bir köyün yerlileri akşam vakti evlerine dönüyorlardı. Gülüşüyor, şakalaşıyor ve yeryüzünde güvende olduklarını düşünüyorlardı. Ancak yanılıyorlardı!

Gece karanlığında, bir grup yabancı yaşadıkları yerin etrafını kuşatmıştı. Birdenbire bu yabancıların saldırısına uğradılar. Yabancılar köylüleri zalimce evlerinden uzaklaştırdılar. Hepsini birbirlerine iple bağlamışlardı. Köylüler daha önce hiç bu kadar korkmamışlardı. Saldırganlara direnmek isteyenlerden bazıları dövüldü, bazıları öldürüldü. Daha sonra yüzlercesi bitkin bir biçimde sahil boyunca yürümeye zorlandı. Aralarında sendeleyen veya düşen biri olursa acımasızca kırbaçlanıyordu.

Köylülerin sonunda ulaştıkları yerde giysileri çıkartıldı, başları tıraş edildi ve kafeslere konuldu. Bir gemi geldi. Kaptan ve katil suratlı tayfaları kıyıya yanaştılar ve zavallı köylüleri sanki hayvan seçiyorlarmış gibi incelemeye başladılar. Çetenin lideri ile anlaşma yaptılar ve para verdiler. Köylüler satılmışlardı. Bir sürü gibi başka bir ülkeye götürülmek üzere gemiye yüklenecek ve gemiye konserve içindeki balıklar gibi sıkışık bir biçimde istif edileceklerdi. Sıcaklık dayanılmazdı; mide bulandırıcı iğrenç bir koku vardı. Yüzlerce tutuklu bulunuyordu ve erkeklerle küçük oğlanlar

zincire vurulmuşlardı. Her yer karanlıktı; hüzünlü ve sert bir hava vardı. Kürekler çekilmeye başladı, gemi gıcırdadı ve "çapa yukarı!" diye bir ses geldi.

Köylüler geminin ilerlediğini anladıklarında korkunun o acımasız soğukluğu yüreklerine yerleşti. Artık bir daha asla evlerine geri dönemeyeceklerini anlamışlardı, artık hayatlarında hiçbir şey eskisi gibi olmayacaktı!

Bu, çok sayıda insan için üzücü ve tüyleri diken diken edici bir hikaye fakat, malesef doğru. 17. ve 19. yüzyıllar arasında milyonlarca erkek, kadın ve çocuk Afrika'dan aynı bu hikayedeki gibi tutsak edilerek Amerika'ya, çok büyük pamuk ve tütün tarlalarında çalıştırılmak üzere gemilerle getirildi.

"Peki bunun müzikle ne ilgisi var?" diye sorabilirsiniz...

Müzik marketleri dolduran mükemmel seslerin üçte ikisinden bahsediyorsak, işte o zaman çok ilgisi var. İster inanın ister inanmayın ama korkunç kö-

le tacirleri acımasızca Afrika yerlilerini Amerika'nın acı ve zorlu geleceğine doğru götürürlerken, yanlışlıkla bugün dinlediğimiz popüler müziğin temellerini atıyorlardı.

Kısaca, eğer o korkunç köle ticareti olayı olmasaydı, bugün bildiğimiz pop müzik olmayacaktı! Yani yeni başlayanlar için aşağıdakiler olmayacaktı:

ROCK, RAP, ROCK'N ROLL, RHYTHM&BLUES, ROCKABİLLY, REGİ, RAGGA, ASİD CAZ, GELENEKSEL CAZ, MODERN CAZ, CANGIL, KALİPSO, ZYDEKO, BLUES, DANS, HEAVY METAL, PUNK, HİP HOP, TEKNO, SOUL

Şu kişiler de olmayacaktı:

Oasis, Blur, Michael Jackson, Madonna, Tina Turner, De La Soul, Beatles, Elvis Presley, Louis Armstrong... ve 80 yılı aşkın süredir yüzlerce, binlerce insanı eğlendiren diğer binlerce yıldız, grup ve müzik türü de olmayacaktı. Başka popüler olan bir şey de kalmadı gibi zaten. İşte durum böyle olacaktı...

Sadece müzik

Köle tacirleri mahkumlarını tekneleri ile uzaklara götürürlerken diş fırçası veya temiz iç çamaşırı isteyip istemediklerini sormadılar! Afrikalı insanlar yanlarına yalnızca akıllarında ne varsa onu alabildiler, başka bir deyişle yurtlarının hatıralarını, ailelerini, günlük yaşantılarını ve tüm Afrika'da (hâlâ) çok önemli olan müziklerini yanlarına alabildiler.

AMERİKA'YA HOŞGELDİNİZ: ALTIN FIRSATLAR ÜLKESİ

(ŞEY... BAZILARI İÇİN TABİİ Kİ!)

Köleler Amerika'ya gelen tek büyük grup değildi. 17. ve 20. yüzyıl arasında İngiltere, Fransa, İtalya, İspanya, İskandinavya, Rusya ve Almanya'dan "Yeni Dünya"ya (Avrupalıların söylediği gibi) çok farklı nedenlerle ve tehlikeli deniz yolculukları ile gelen pek çok göçmen bulunuyordu. Müziklerini de yanlarında getirmişlerdi. Bu yeni gelenlerle Afrikalılar arasında en büyük fark, Avrupalıların zincirlenmemiş olmalarıydı; onlar Yeni Dünya'ya gelmeyi kendileri seçmişti!

Müzik Pişirme Kabı

Çok farklı kültürel geçmişleri olan bu kadar fazla insanın bir araya gelişinin bir sonucu olarak, Amerika çok büyük bir müzik pişirme kabına dönüştü. Kaynayan tencereden, havaya uçuracak, müzikal lezzette bir yahni çıkacaktı.

NEFİS AMERİKAN MÜZİK YAHNİSİ

İÇİNDEKİ TEMEL MADDELER: Batı Afrika şarkıları içeren Afrika müziği, Senegal dans müziği, Yoruban yerli şarkısı; davullar ve daha pek çok şey...

İngiliz kilise ve halk müziğini içeren Avrupa müziği, İspanyol flamenko müziği, Avrupa klasik müziği, Fransız ve Alman orkestra müziği ve daha pek çok müzik...

HAZIRLAMA: Hepsini iyice karıştırın ve 200 yıl boyunca yavaş yavaş kaynatın. 20. yüzyılın başlarında bir yılda servise hazır hale gelecektir.

SERVİS YAPARKEN GEREKLİ TAVSİYELER: Şunlara dikkat edin: Müzik sonunda tencereden çok sıcak olarak çıkacaktır! Müziğin en azından gelecek 100 yıl boyunca insanlar tarafından dinleneceği düşünülürse yeteri kadar heyecan uyandırıcı ve besleyici olmalıdır!

Afrika-Amerika müzik ziyafeti

20. yüzyıl başlarında bu inanılmaz müzik pişirme tenceresi kaynadı ve albüm endüstrisi harekete geçti... Yığınla yeni ses Amerika'da milyonlarca parmağı şıklatmaya başladı. Bu taze ve heyecan uyandıran müzik Afrikalı kölelerin çocukları tarafından yapılıyordu (onlara Afrikalı-Amerikalılar da denir).

Yedi tür Amerikalı siyahi müzik, Birleşik Devletleri sarsıyor:

Country blues; hafif hüzünlü, ritmik, akıllardan çıkmayacak şekilde söylenen şarkılar ve çalınan enstrümanlar. Şarkılar genellikle üzücü konularla ilgili olur. Müzisyenler genellikle şarkılarını doğaçlama yaparlar ve aynı anda gitar veya mızıka çalarlar.

Testi; tahta orkestrası biraz blues, biraz caz müzik karışımı, eğlenceli, enerji dolu bir müzik. 1900'ler ve 1940'lar arasında Amerikalı siyahlar tarafından Memphis, Tennessee gibi yerlerde yapılıyordu. El yapımı müzik aletleri kullanılıyordu: a) Çamaşır yıkama tahtaları (giysileri fırçalayarak temizlemek için kullanılıyordu); b) Eski topraktan içki testileri, ritmik

bir ses elde etmek için kullanılıyordu; c) Kazoo; puro şeklinde metal bir enstrüman, sanki bir tarağı kağıda sürtüyormuş gibi bir ses çıkartır; d) kemikler ve kaşıklar, takırdatılarak çalınır.

Boogie-woogie; ritmik ve heyecanlandırıcı bir şekilde meyhanelerde piyano (bazen gitar) çalmak. Piyanistin sol eli müziğin sürekli tekrar eden bölümlerini çalarken sağ eli daha karışık ve detaylı melodileri çalar. Boogie-woogie'nin çok güçlü bir biçimde çalınmasının nedeni, ilk çıktığında oldukça gürültülü mekanlarda çalan piyanistler müziklerinin duyulabilmesi için daha çok tuşlara bastırma ihtiyacı duyuyorlardı. Çünkü mikrofonları veya amplikatörleri yoktu. Piyanistler bazen piyanonun tokmaklarına metal parçalar ve tellerin yanına da gazete kağıtları koyarak sesin daha yüksek çıkmasını sağlamaya çalışıyorlardı.

Caz; 1865 yılında Amerika'daki iç savaştan sonra kölelik tamamen ortadan kaldırıldı. Pek çok özgür köle pamuk tarlalarından şehirlere gittiler ve orada diğer müzik türleri ile tanıştılar: Bando müziği, askeri marş müziği, Avrupa klasik müziği gibi. Bu müzikleri Afrika ritimleri ve country blues ile karıştırdılar. Klarnet, trombon ve trompet gibi genellikle iç savaşta ordu tarafından kullanılmış olan müzik aletleri çaldılar. Caz bugünlere kadar sürekli değişti. Değişim süreci şu şekilde oldu: swing, be-bop, serbest caz, caz funk ve asid caz. Bazı müzisyenler Afrika'ya geri döndüler ve Afrika müziği türlerinden etkilendiler.

Caz müziği trompetçisi, Louis Armstrong (1900-71) şöyle söylemişti:

Başka bir deyişle diğer pek çok müzik türü gibi caz da kendi kendisini anlatır.

Gospel müziği; siyah Amerikalıların dini müziği. Köleler kendi Afrika dinlerini bırakıp Hristiyan olmaya zorlanmışlardı. Kiliselerde ilahiler söylüyorlardı. Fakat onlar kendi Afrika ritimlerini Avrupa ilahilerine karıştırdılar. Karışık fakat çok ilginç bir müzik ortaya çıktı ve 1920'li yıllarda "gospel" ismini aldı. 1950'lerden sonra bir grup şarkıcı, gospellerin dini

olmayan yorumunu yaptılar, bu müzik türüne de "soul" dendi.

Şehirli blues; bazı country blues müzisyenleri Chicago gibi şehirlere gittiler ve oralarda elektro amplikatörlü enstrümanlar kullanmaya başladılar. Müzikleri çok daha sert hale geldi ve 60'larda, 70'lerde ve 80'lerde pek çok Amerikalı ve İngiliz rock ve pop grubu bu müzikten etkilendiler.

Rhythm & Blues (R&B); 1940'larda ortaya çıkan, şehirli blues müziği ile cazın karışımı. Saksafonların ve yüksek sesli elektro gitarların neredeyse inletildiği bir müzik. Şarkıcılar bazen çılgınlaşır ve kendilerini kaybeder gibi olurlar (ama kaybetmezler!) ve kelimeleri söylemekten çok haykırırlar. Bu müziği dinlemek çok eğlencelidir. R&B'nin daha popüler

türü Rock'n Roll'dur ve zaman içinde pop müziğe dönüşmüştür.

Pop'un büyük popu...

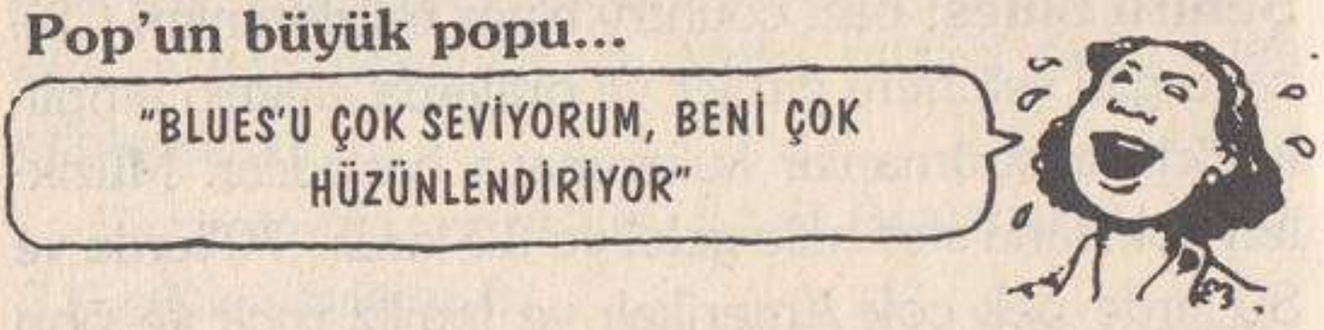

Müzik pişirme tenceresinin içerisinden çıkan en soğuk Amerikan müziği blues'dur. Şu ana kadar siyah Amerikan müziğinin ilk türlerinin bir kısmını okudunuz. Neden bu kadar fazla müzik uzmanının, blues'u rap, hip-hop, rock, soul, tamla-motown, doo-wop, R&B ve Rock'n Roll gibi modern pop müziklerinin çıkış noktası olarak gördüklerini anlayabilirsiniz. Bu çok popüler olan müzik türleri blues'dan türemiş ve milyonlarca insana mutluluk dağıtmıştır. Ama pop müziğin büyük pop'u (veya büyükannesi) kimsenin mutluluk olarak tarif edemeyeceği şartlarda doğmuştu.

Blues'un hüzünlü doğuşu: Anahtar notalar

Kimse blues'un tam olarak nasıl doğduğunu bilmiyor, fakat bir şekilde ortaya çıktığı biliniyor...

- Amerika'daki Afrika yerlileri saatler süren ve bellerini büken işler yaparken morallerini yüksek tutmak için kendi geleneksel şarkılarını söylerlerdi.
- Yıllar geçti ve Afrikalılar başka türlerde müzikler duymaya başladılar... ve efendilerinin lisanı olan İngilizce'yi öğrendiler.
- Yeni jenerasyon siyahi Amerikalılar ise tarlalarda doğdular ve artık kendi geleneksel müzikleri onlar için uzak bir anı olarak kaldı. Çalışırlarken söyledikleri ve çaldıkları müzikler Afrika müziğinden yeni tür bir müziğe doğru değişti. Bu müzik yarı Avrupalı, yarı Afrikalı idi.
- Müzik ilerlemeye devam etti ve köleler özgürlüklerine kavuştuktan sonra da gelişimini sürdürdü. Sonunda blues denen tarz ortaya çıktı (kimse neden bu ismin verildiğini bilmemektedir).
- Siyah Amerikalılar 1865'den sonra köle olarak çalıştırılmadılar. Birçokları gerçekten çok zor zamanlar geçirmişlerdi. Pek çok beyaz insan onlara aşağılık yaratıklarmış gibi davranmıştı (özellikle Amerika'nın güney eyaletlerinde) ve onları korkunç şartlarda yaşamaya mahkum etmişlerdi. Saat 11'de sokağa çıkmak gibi mantıksız nedenlerden dolayı ya dövülüyor ya da hapsediliyorlardı! Bu kadar zor şartlar altında yaşanan bir yerde ve James Baker gibi insanların arasında blues müziğinin ortaya çıkması gerçekten çok ilginç bir durum...

James Baker'a bakın! Üzerinizdeki meşe ağaçları!

James Baker takma ismi olan tek blues müzisyeni değildi. Pek çok gitarist ve boogie-woogie ustasının takma isimleri vardı. Bazıları: İnek Davenport, Çam İğnesi Smith, Yabanarısı Slim, Barbekü Bob ve Ütü Tahtası Sam.

Bugün kim olabilirim?

Blues şarkıcısı ve gitaristi, Kör Willie McTell (1898-1959) ise tek bir takma isimle yetinmemişti – tam yedi tane takma ismi vardı! Pig & Whistle Red, Hot Shot Willie, Blind Sammie, Red Hot Willie, Georgia Bill, Peg & Whistle Red ve Meyhane Sammie olarak tanınırdı. Bu durum Willie/Sammie/Bill ile tanışanlar için sorun yaratmaktaydı. Müzik kulüplerinde 12 telli gitarı ile kaybettiği kız arkadaşı hakkında duygusal şarkılar çalardı. Bu çok isimlilik, albümlerini satın alan insanların kafalarını da karıştırırdı.

Yapacak bir iş: 'Süt şişesi orkestranızı' oluşturun ve müzik yapın

İhtiyacınız olacak şeyler:

- Plastik limonata şişeleri; bunlar sizin süt şişeleriniz olacak. Büyük olanları düşük (bas) notaları çıkar-

tacak, küçük olanları daha yüksek notaları çıkartacak. Şişelerin boş olması tercih edilmelidir ama yarım doluyken de işe yarayabilir (öyleyse neden limonatadan büyükçe bir yudum almıyorsunuz?)

- Hasır bir çöp kutusu. Bu sizin çamaşır yıkama sepetiniz olabilir. (Eğer böyle bir sepetiniz varsa ailenize çamaşır makinesinin icat olduğunu söyleseniz iyi olabilir!)

- Birkaç yüksük. Bunları parmağınıza takın ve sepete sürtün. Törpü sesi gibi ritmik bir, rat-a-tat-tat sesi duyacaksınız. Eğer yüksüğünüz yoksa, aynı sesi elde etmek için sert olan anahtar veya kurşunkalem gibi bir şey kullanabilirsiniz.

- İyi yontulmuş bir çift kemik veya kaşık (eğer köpeğiniz hâlâ onu kemirmemişse tabii). Kaşıkları bir elinizde sırt sırta tutun. Şimdi birini diğer elinizin avucuna, diğerini dizinize vurun. Bu hareketi ritmik bir takırdatma elde edene kadar yapın.

- Bir metre uzunluğunda bir sopa, bir metre tel ve geniş bir oyun kağıdı kutusu.

1. Sopayı sıkıca kapaklardan birinin arkasına kutunun bir köşesine geçirin.
2. Telin bir ucunu sopanın tepesine bağlayın ve diğer ucunu kutunun diğer ucundaki delikten geçirin.
3. Telin sonuna hareket etmemesi için büyük bir düğüm atın. Artık sizin de bir "telli basınız" oldu. Teli gerip bıraktığınızda sesi duyacaksınız. Teli kısa veya uzun çekerek notaları değiştirebilirsiniz. **Önemli güvenlik notu:** gözlerinizi korumak için çubuğun ucuna bir şişe mantarı veya plastik top yerleştirmelisiniz.

- Kağıt mendil ve bir tarak. Mendili tarağın etrafına sürtün, ortaya çıkan otantik kazoo sesini dinleyin (size sarhoş bir eşekarısının vızıltısını anımsatabilir).

- Tüm orkestrayı bir yere toplayın. Bahçeniz veya oturma odanız olabilir ancak konser vermeden önce biraz alıştırma yapmalısınız.

Her müzisyenin enstrümanları ile sürekli ama sürekli çalma alıştırmaları yapması gerekir... Tâ ki müzik ruhlarının derinliklerine işleyinceye kadar veya düzgün bir müzik ortaya çıkarıncaya kadar. Caz müzisyenlerinin uzun süreli, yalnız başlarına geçirdikleri çalışma dönemleri vardır. Amerika'da bu dönemde pek çok caz müzisyeni inzivaya çekilir.

Kendilerine ilham gelmesi için sürekli blues plakları dinlerler (kütüphanenizde bu türde CD'ler veya kasetler olabilir).

Enstrümanınıza alıştığınız zaman ve bluesu hissettiğiniz zaman, farklı ritimler çalmayı deneyin. Bir kere çalmayı öğrendinizmi, müziğinize yeni vokal sesler eklemeye başlarsınız.

Genel kural: Pek çok blues müzisyeni içlerindeki duygularını inleyerek, hırıldayarak, vızıldayarak, uluyarak ve hatta bağırarak dışa vururlar. Eğer birinci sınıf bir inleme duymak istiyorsanız Howlin Wolf'un (1910-76) "Smokestack Lightnin" şarkısını dinleyin.

Bir sonraki adım: blues yapmak

Blues müzisyeni Son House (1902-88) şöyle demişti: "Şarkılarımızı bize ait olan şeylerden ilham alarak yapıyoruz ve sanırım işte tam o anda blues başlıyor." Blues müzisyenlerinin şarkıları pamuk tohumlarını mahveden sel ile ilgili veya en iyi arkadaşıyla kaçan sevgilileri ile ilgili olabilir. Eğer pamuk tarlalarınız bir selle harap olmuşsa bu konu hakkında blues yapabilirsiniz.

Katlanmak zorunda olduğunuz zavallı hayat, rahatsız edici "okul" denilen yer ve öğretmen denilen kaba köle yöneticileri hakkında siz de blues müzik yapabilirsiniz..!

İMLA TESTİ BLUES ŞARKISI

TEEKRARR! TEEKRARR? EN YAKIN ARKADAŞI BARRY ORADA YOKTU, YERİNDE YOKTU, YERİNDE YOKTU!
OH NE YAPACAĞIM?
BARRY GRİP OLMUŞ, BENİM İSE İMLA SINAVIM VAR!
OH NE YAPACAK, NE YAPACAK?
BARRY GRİP OLMUŞ, ONUN İSE İMLA SINAVI VAR!

Baş şarkıcınız şarkının ana dizelerini söyler ve korodaki herkes kelimeleri tekrarlar. Bu sistemle şarkı söylemeye "seslenme ve cevap verme tarzı" denir. Bu kölelerin ve çiftlik esirlerinin tarlada çalışırken şarkı söyleme şekliydi. Bu, onlara muhtemelen en umutsuz anlarında birliktelik hissi veriyordu; belki de çok uzak mesafelere mesaj gönderme şekliydi. Bir çiftlikte, 300 kadar köle birbirlerine zincirle bağlanmış olarak şarkılar söylerdi; bu gerçekten çok etkileyici bir görünüm ve ses birlikteliğiydi.

Son bölüm: Sizin müziğiniz etkileyici mi?

Eğer köpeğinizin patileri üzerinde zıpladığını ve kuyruğunu salladığını görürseniz güzel müzik yapıyorsunuz demektir. Ünlü caz trompetçisi Miles Davis (1926-91) bir keresinde şöyle demişti:

Eğer bir adam sizin ayağınızla tempo tutmanızı ve müziği sırtınızda hissetmenizi sağlıyorsa, o müziğin iyi olup olmadığını kimseye sormayın. Müziği her zaman hissedersiniz.

New Orleans: müzik... müzik.. müzik; beşikten mezara kadar!

Blues müziği Amerika'nın köylerinde gelişirken, başka bir müzik türü de şehirlerde ve kasabalarda gelişiyordu; özellikle New Orleans isimli liman şehrinde. Bu müzik cazdı ve 20. yüzyılın ilk bölümünde New Orleans bu müzikle dopdoluydu.

Eğer eski New Orleans'a gitme imkanı olsaydı, kulaklarınızın pası silinirdi. Her yerde müzik duyardınız ama cd çalardan veya radyodan değil! Bu müzik Buddy Bolden (1877-1931), Kid Ory (1886-1973) ve cazı bulan kişi olduğu iddia edilen piyanist Jelly Roll Morton (1890-1941) gibi caz müzisyenlerinin dudaklarından, gitarlarından, trompetlerinden ve trombonlarından dökülürdü. Aslında caz biri tarafından icat edilmiş değildi. Çok doğal bir biçimde gelişmişti. Kabul etmek gerekir ki caz müzik, günlük yaşamın bir parçası olmuştu.

New Orleans 24 saat müzikle yaşardı ve siz bu müzikleri ücretsiz dinlerdiniz. Müzik beşikten mezara kadar herkesin yaşamının bir parçasıydı. Kiliselerde, şehir kenarındaki pikniklerde, Mississippi Nehri üzerindeki buharlı gemilerde, işyerlerinde, restoranlarda ve barlarda, ziyafetlerde, düğünlerde, dans ve geçit törenlerinde hep çalınırdı. Ve en sonunda insanlar öldüğünde onları yolcu etmek için de başka bir müzik çalınırdı. New Orleans cenaze törenleri gerçekten de çok özeldi.

Kumar oynamıyor mu? Boş gezinmiyor mu?

New Orleans'daki Amerikalı siyahların cenaze törenleri çok gösterişli olur. Neler yapıldığını size söyleyelim:

1. Beş caz orkestrası mezarlığa kadar cenaze arabasını izler. Orkestraların isimleri büyük bas davullarının iki tarafına yazılır ve önde gidenler parlak kuşaklı bir giysi giyerler. Pek çok insan şemsiye taşır.

Tabut, atların çektiği cenaze arabasına konur ve mezarlığa kadar arabanın peşi sıra yürünür.

2. Yürüyüş çok yavaş gerçekleştirilir ve caz orkestraları "Eureka" ve "Onward" gibi çok kederli şarkılar çalar. Bu şarkılar herkesi çok üzgün bir havaya sokar. İnsanlar ölmüş olan yakınına karşı derin saygılarını göstermektedirler.
3. Sonunda mezarlığa ulaşıldığında orkestra cenazenin gömülme töreni sırasında dışarıda bekler. Tabut mezara konur konmaz son dualar edilir, yaslı insanlar mezarlığı terk ederler ve sonra ... sonra herkes birden çılgına döner!

4. Caz orkestrası en derin caz parçalarını çalar, şemsiyeler açılır ve desenli bir görüntü ortaya çıkar, üzüntülü olan insanlar ellerindeki renkli şemsiyeleri müzikle birlikte sallar. Bu insanlar New Orleans'ın sokaklarında adeta bir geçit töreni yaparlar. Orkestra neşeli müzikler çalarken herkes dans edip şarkı söyler. Bu yapılanlar ölmüş olan kişinin yaşa-

mını kutlamak içindir. Şunları söylerler: "Oh, o hiç boş gezinmezdi... hiç kumar oynamazdı...". Çocuklar da bu kutlamalara katılır. Bazıları kendi müzik aletlerini çalar. Bu gelenek ikinci kuşak olarak bilinir. 20. yüzyıl büyük caz ustalarının çoğu daha çocukken ikinci kuşakta çalardı.

Ne oldu?

Bu alışılmamış cenaze töreni, bu kişilerin muhtemelen Afrika kökenleri ile bağlantılıdır. Bugün hâlâ Batı Afrika'da cenaze törenleri aynı şekilde yapılmaktadır.

Son söz

Eğer Buddy Bolden veya Jelly Roll Morton'un modern caz plaklarını dinliyorsanız ve dinlediğinizin caz olduğunu söylüyorsanız, onlar muhtemelen çok şaşıracaklar ve size şöyle diyeceklerdir:

New Orleans'ın ilk günlerinden beri, caz müziği pek çok kez değişti... Müzik pişirme tenceresinden ilk önce siyahi Amerikan müziğin ilk türleri çıkmıştı. Bunlar geliştikçe daha pek çok yeni müzik oluşturdular. Günümüzde artık çok popüler olmuş bazıları; Rock, soul, pop, hip-hop ve rap. Başka bir deyişle müzik türlerinin karışımı bu yüzyılın başında henüz bitmemişti; hâlâ devam ediyor. Sadece Amerika'da değil tüm dünyada devam ediyor. Ve şükürler olsun ki teknoloji var, böylece gelişim eskisinden biraz daha kolay ve hızlı oluyor.

KESİNTİSİZ POP

Uzun bir pop ve rock partisi

Elvis ve Küçük Richard 1950'lerde binlerce yeniyetmeyi dans ettirtip, Rock'n Roll yaptırdığından beri, insanlar pop partileri vermeye devam ettiler. Son elli yılda düzinelerce pop müziği türü gelip geçti ve binlerce şarkıcı listelerin tepesine tırmanıp tırmanıp aşağıya düştü. Bunların hepsini bir kitapta toplamak çok zor, çünkü bir müzik süpermarketinin tamamını kitabın içerisine yerleştirmeniz gerekir.

Birinci Bölüm: Altmışlarda swing

1960'lı yılların başında herkes pop hastasıydı. İngiltere'de 10.000'i aşkın pop grubu vardı ve hepsi de listelerde bir numara olmak istiyorlardı. Doğrusu hepsinin başarılı olmasına imkan yoktu ama büyük bir kısmı –Rolling Stones, Kings ve The Who gibi– büyük bir çıkış yaptılar. Sonuç şaşırtıcıydı. Pop birdenbire yetişkinler dünyasında öyle önemli bir konuma gelmişti ki insanlar bu yeni müzik girdabında kendilerine mutlaka bir yerler edindiler. İşte olanlar:

- Yeni "korsan" radyo istasyonları durmaksızın çılgın yeniyetmeler için müzik yayınlamaya başladılar. Bu istasyonları tabii ki gerçek korsanlar değil diskjokeyler (dj'ler) yönetiyordu.

- Dergiler hayranların saatlerce gözlerini dikip bakabilecekleri resimler ve sanatçılar hakkında, ayakkabı numaraları, en sevdikleri kahvaltı peyniri gibi ilginç konularda yazılar yayınladılar.

- Yeniyetme "pop" modası büyük bir sektör haline geldi. Londra müziğinin moda merkezi oldu.
- Herkesin sevdiği müziği dinleyebilmesi için yeni ve çok büyük albüm satış mağazaları açıldı.
- Her hafta mantar gibi türeyen yeni grupları tanıtan televizyon şov programları yapılmaya başlandı.

- BBC radyosu bile bu müzikleri çalıyordu. Tüm korsan radyo istasyonlarını kapattılar ve kendi pop kanallarını kurdular ve ismini *Radyo One* koydular.

Bunun sonrasında, pop müzik sadece yeniyetmelerin boş vakitlerini geçirdikleri bir zevk (50'lerde böyleydi) olmaktan çıktı ve bir yaşam tarzı oldu. İnsanlar pop dinliyor, pop giyiniyor ve pop düşünüyorlardı!

Beatles: 'Pop salgınına yol açan dört böcek!'

1963, Beatles çılgınlığının İngiltere'de salgın olduğu bir yıldı. Eğer yeniyetmeyseniz ve Beatles hakkında hiçbir şey bilmiyorsanız bunun nedenleri şunlar olabilir: a) Dört duvar arasında hapsolmuşsunuzdur, b) Cliff Richard'ın bas bas bağırması sizi etkilememeştir c) Amazon ormanlarında dünyaca meşhur olan izci Scout ve Brownie gibi kaybolmuşsunuzdur.

Beatles Tarihi: Bu dörtlü şöhret, hayranlarını ve şöhretlerini nasıl buldular?

- 1957-Liverpool: John Lennon (1940-80) 15 yaşındaki Paul McCartney (1942) ile tanışır ve kendi gruplarına katılması için teklifte bulunur. Grubun ismi The Quarrymen'dir. John okulunu bitirdikten sonra, Quarry Bank Grammer ismini almıştır.

- Topluluk ismini değiştirmesine rağmen, elemanları hep aynı kalacaktır.
- Liverpool her türde müziğin dinlenebileceği bir yerdi, çünkü denizciler İngiltere'de satılmayan pek çok yeni plağı Amerika'dan getiriyorlardı. Beatles'ın kahramanları da Elvis Presley ve Chuck Berry gibi Rock'n Roll'cüler ve aynı zamanda Lightnin Hopkins ve Muddy Waters gibi blues müzisyenleriydi.
- 1962: Buddy Holly'nin eski grubunun ismi olan The Crickets isminden esinlenerek kendilerine The Beatles ismini verdiler. Kendi isimleriyle bir albüm çıkarabilmek için büyük bir plak şirketine başvurmaya karar verdiler. Fakat İngiltere'de işler pek iyi gitmiyordu...

Brian Epstein onların menajeri oldu. *Parlophone Plakçılık* onlarla ilk şarkı kontratını imzaladı. İlk albümleri "Love Me Do" 1962 Eylül'ünde piyasaya sürüldü. Grup John Lennon, Paul McCartney, George Harrison ve Ringo Starr'dan oluşuyordu.

- 1963: Bir sonraki parçaları "Please Please Me" listelere bir numaradan girdi. Diğer parçaları da teker teker listelerde yükseldi. Başka Liverpool'lu gruplar da meşhur olmaya başladı. "Mersey-beat" isminde yeni bir grup ortaya çıktı. İngiltere'de tam bir "Beatles çılgınlığı" yaşanıyordu.

Bir Beatlemanyak'ı nasıl tanırsınız?

- Beatles'ın yanına yaklaşınca çığlık atmaya, ağlamaya başlar, bayılma ve ayaklanma eğilimi gösterir.

- Genelde kalabalığın arasından koşarak her fırsatta Beatles'a saldırır (veya onlara benzeyen başkalarına da).

- Konserlerde genellikle kendilerine jelly bebekler gönderiliyordu. (1963 yılında bir hafta içinde elli kilonun üzerinde gelmişti).

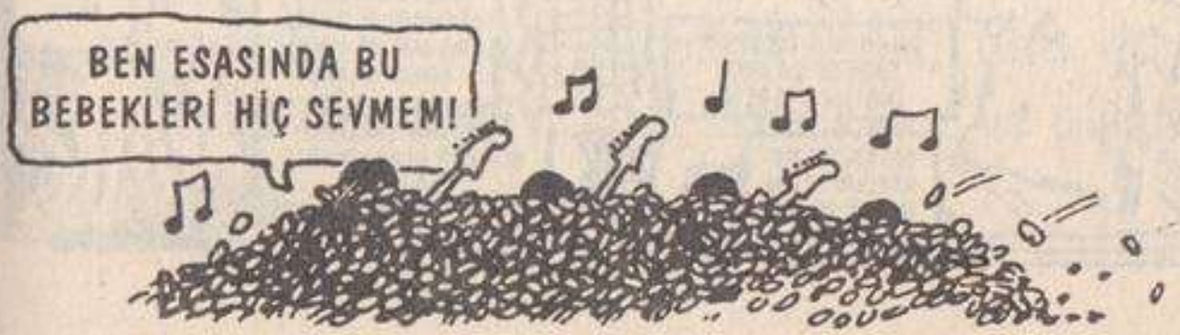

- Kalabalık itfaiyeciler tarafından kontrol altına alınmak için yüksek basınçlı suyla ıslatılır. Ama yine de bir faydası olmaz.

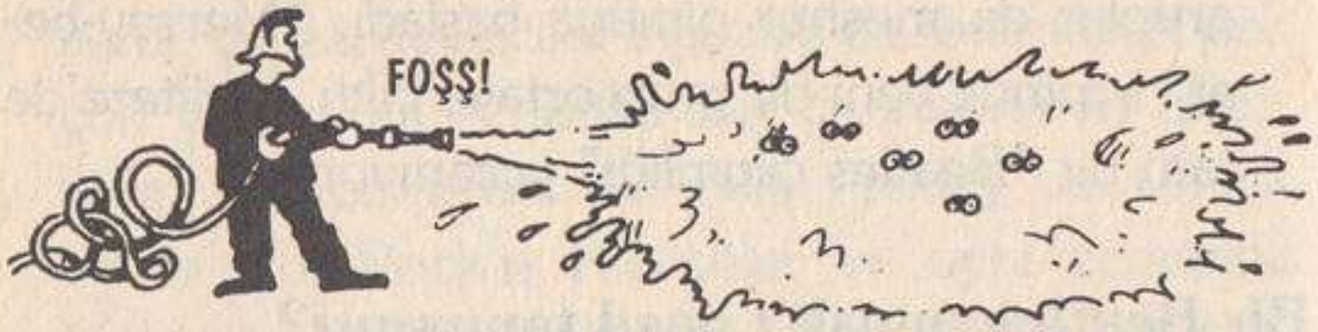

- İmzalı resimlerin, konser biletlerinin, jelly bebeklerin bulunduğu Beatles anı defterleri doldururlar. Beatles üyelerinin bir tanesinin sigara izmariti, Beatles'lerin bahçelerinden bir dal, George Harrison'un çorabı, George Herrison'un kahvaltı sofrasından alınmış bir dilim ekmek gibi şeyler bu defterde bulunur.

- Daha yaşlı olan Beatlemanyaklar, Beatles üyelerine ait eşyalar için çok para harcarlar. Örneğin John Lennon'un eski deri ceketi 27.000 İngiliz sterlinine satılmıştır.

- 1964: Beatles Amerika'da konser verdi; bu konser televizyonlarda yayınlandı ve 73 milyon insan seyretti! Yayın esnasında Amerika'nın hiçbir yerinde yeniyetmelerce suç işlenmedi. Beatles çılgınlığı, tüm dünyayı sarmıştı.
- 1966: Grup canlı konser vermeyi bıraktı çünkü dinleyiciler o kadar çok gürültü çıkarıyorlardı ki kendi çaldıkları şeyi duyamıyorlardı.

- 1967: 40 dakikalık LP Sergeant Pepper's Lonely Hearts Club albümünü hazırlamaları 6 ay sürdü. Çoğu hayranı, bu albümün en iyi albümleri olduğunu düşünür.
- 1970: Paul McCartney grubu terketti. Geriye kalan Beatles üyeleri dağılmaya karar verdiler (zamanlama mükemmel... bu durum 60'lı yılların sonu oldu ve tabii Beatles'ın da!).

Dörtlü hakkında şaşırtan dört gerçek

- Beatles dünyadaki bütün gruplardan daha çok albüm sattı...! Plak şirketleri (EMI) tüm dünyada BİR MİLYARDAN daha fazla kaset ve plaklarının satıldığını açıklamıştır.

- 14 Kasım 1963'de Beatles'ın altı parçası da aynı anda İngiltere "en iyi 20" listesindeydi! "She Loves You" parçası bir numara ve "I Wanna Hold Your Hand" iki numaradaydı.

- 1964 yılında Amerikan "en iyi 20" albümlerinden beşi Beatles'ındı.

Beatles'ın şarkısı "Yesterday" ilk önce Help albümlerinde 1965 yılında çıktı. 1967 yılında da tam 446 farklı şarkıcı kendi yorumlarıyla "Yesterday"ı söylediler.

Ve sonsuza kadar mutlu mu yaşadılar?

Beatles ve altmışların pop ve folk şarkıcılarından çoğu dünyayı daha iyi bir yer haline getirmeye çalışmakla ilgili şarkılar söylüyorlardı. "All You Need Is

Love" (Beatles, 1967) ve "The Times They Are A-Changin" (Bob Dylan, 1964) gibi şarkıların sözlerinin yeniyetmeler üzerinde çok büyük etkisi olmuştu. Sonuç olarak, genç insanlar, sıkıcı anne babalarına karşı Rock'n Roll yaparak ayaklanmadılar. Yetişkinler dünyasındaki tüm kavgaları ve savaşları (özellikle Vietnam Savaşı) protesto etmek için müziği kullandılar.

Yetişkinlere şöyle söylediler: "Biz sizin gibi savaş ve kavga yığını içerisinde büyümek istemiyoruz fare çuvalları!" "Dünyada çok fazla kızgınlık var. Artık değişiklik olsun, biraz barış ve sevgi edinelim. Biz çocuklar.. hepimiz saçlarımıza çiçekler takacağız ve sonsuza kadar mutlu yaşayacağız!"

Binlerce insan parklarda ve boş arazilerde biraraya geliyor ve mutlu bir biçimde Bob Dylan, Jimi Hendrix, Love ve Rolling Stones gibi ünlülerin Monterey (Amerika 1967), Woodstock (Amerika 1969), Hyde Park (İngiltere 1969) ve Isle of Wight (İngiltere 1969, 1979) gibi muazzam festivallerde konserlerini dinliyorlardı.

Bu etkinliklere "be-ins" deniliyordu. 1967'de o kadar fazla be-ins yapıldı ki, o döneme "aşk yazı" denildi. Pek çok yeniyetme ve altmışların bazı pop yıldızları müziği, dünyayı daha iyi bir yer yapmak için kullanıyorlardı. Ne yazık ki, bu on yıl kapanmaya başladığında, bazı megastarlar esas amaçlarını unutmaya başladılar ve çok para kazanmak, çok önemli insanlar olmak gibi şeylerle ilgilenmeye baş-

ladılar.

Yetmişli yıllar: Punk'tan sonra şimdi de rock

1970'lerde Beatles dağılsa da, durmaksızın süren pop partileri daha da kuvvetlenerek devam etti. Pop yıldızları muazzam başarılar elde ettiler; çoğu her an partiye gidiyormuş gibi ışıltılı kıyafetler giyiyorlar ve

oldukça farklı davranıyorlardı. Sahne şovları ve giysileri öylesine gösterişli ve abartılıydı ki izleyiciler konsere değil yanlışlıkla sirke geldiklerini zannediyorlardı. *Who* üyesi, Pete Townshend "Pop müzik tamamiyle bir sirk gösterisidir..." sözüyle durumu anlaşılır kılmıştı. Bu yeni pop türü glam-rock olarak isimlendirildi.

Yıldızı parlayan glam-rockçılar

T. Rex (Marc Bolan): 60'larda elektro gitarlı bir koleksiyonları vardı fakat çalıştığı şirket enstrümanlarına el koyunca akustik (elektrikli olmayan) gitara döndüler. Hipi stilinde müzikler yapmaya başladılar (bunlar daha ziyade periler ve cinler gibi konularla ilgiliydi). Şarkı sözlerinden bir örnek: "Benim insanlarım dürüsttü ve saçlarında gökyüzünü taşırlardı, fakat artık kaşlarında yıldızları taşıyorlar."

T. Rex "glam" müziğe geri döndü, elektro gitarlı bir grup kurdu (bu sefer tüm gitarların parasını ödemişti) ve "Hot Love" ve "Get it on" (1971) gibi hit parçalar yaptı. Marc Bolan 1977'de bir trafik kazasında öldü.

David Bowie (1947): Altmışların sonunda, Bowie aynı Marc gibi hipi müzik yapmaya başladı. "Ziggy Stardust" ve "Spiders from Mars" (1972) gibi albümler yaptı. Ziggy Stardust ismiyle glam-rock şarkılar söyledi (rock yıldızı olduğu zaman çoğu kimse tarafından uzaylı zannediliyordu!). Jimnastik tulumu, yüksek topuklu botlar giyiyordu, saçı kırmızı ve diken dikendi. Hunky Dory (1971) albümünden hit şarkısı "Changes" çıktı. Bu şarkı klasikler arasına girdi; başka bir deyişle yıllar sonra bile mükemmel bir şarkı!

John Lennon, Bowie'nin müziği ile ilgili şunları söylemişti: "Mükemmel... ama rujla Rock'n Roll yapıyor."

Slade: Önceleri dazlak bir grupla müziğe başlayıp, sonra glam-rockçı oldular. Müzikleri çok yüksek sesliydi ve defalarca tekrar içeriyordu. İnsana futbol taraftarları tezahürat yapıyormuş gibi geliyordu. Bazı insanlar şarkının sözlerinin ve müziğinin hiç değişmediğini düşünüyorlardı, ama yeniyetmeler bu müziği seviyordu. Şarkı sözleri çok tuhaftı. Örneğin; "Look Wot You Dun" veya "Cum On Feel The Noize" gibi. Bir devlet yetkilisi bu akım hakkında fazla endişeleri olduğunu parlementoda dile getirdi; bu akımın gençler üzerinde korkunç bir etkisi olacağına inanıyordu.

Glam olmak için on basit ama saçma adım...

Glam yıldızlarından Gary Glitter, glam rockcısı olmak isteyenler için iyi bir örnek...

1. Platform tabanlı ayakkabılar alın ve topukları öyle yüksek olsun ki her giydiğinizde tavana yapışacak gibi olun.
2. Platformlu ayakkabılarınızı çan pantolonla tamamlayın ve bluzunuzu bir tekneyi batıracak kadar çok madeni para ve pullarla süsleyin. Veya tamamiyle gümüşten yapılmış bir takım da giyebilirsiniz (Gary'nin yaptığı gibi).
3. Bluzun özellikle omuz kısmını döşemelik kumaştan yaptırın.
4. Saçınızı öyle korkunç yapın ki etrafınızdaki köpekler ve küçük çocuklar bile korkularından dolabın arkasına saklansınlar.
5. Çok fazla makyaj yapın (özellikle David Bowie veya Marc Bolan iseniz).
6. Yeni imajınıza uygun bir isim edinin. Gary, *Glitter* ismine karar vermeden önce, *Terry Tinsel* ve *Stanley Sparkle* isimlerini denemişti.
7. Albümlerinizi çok yüksek sesli davullar ve basların yoğun olduğu ilgi çekici melodilerle doldurun. Şarkının sözleri ise çok akılda kalıcı ve eğlendirici olsun (Gary'ninkiler gibi).

8. Gary gibi ardı ardına 11 tane "en iyi 10" listesine giren parça yapın.
9. Gary'nin "I Love You Love Me Love" şarkısı gibi bir milyon satan şarkılar yapın.
10. Çok abartılı bir hayat yaşayın... Bir kasaba pansiyonunu kiralayın, açık yüzme havuzu olsun, otomatik yatağınız ve şampanya dağıtıcınız olsun, motorlu perdeleriniz olsun (Gary'nin olduğu gibi). Ama bu abartılı hayatınızın sizi beş parasız bırakmaması için dikkat etmelisiniz (Gary'yi bıraktığı gibi).

Punk'lara dikkat edin!

Kulakları patlatan müzik

70'lerin ortasında insanlar glam-rock'tan fazla etkilenmemeye başladılar. Müzikte hiçbir ferahlık, heyecan veya orijinal birşey yoktu ve zengin glam yıldızlarının hepsi kendini beğenmiş, bencil ve yaptıkları sıkıcı müzikten dolayı bitkin düşmüş kişilerdi. Buna ek olarak, İngiltere'deki yeniyetmeler arasındaki işsizlik artmaya başlamış ve pek çok genç insan, adeta yaşamaktan bıkmıştı. Şartlar yeni bir müzik türü olan "punk-rock"ın doğması için mükemmeldi; yani kızgın, antisosyal, küfür ve argo dolu, "her şey veya hiçbir şey" sloganlı grup olan Sex Pistols'ın doğuşu için.

Punk-Rock ve Sex Pistols hakkında mutlaka bilmeniz gereken on madde:

1. Punk, New York-Amerika'da doğdu. Burada Patti Smith, Ramones ve New York Dolls tarafından kuruldu. Müzikleri çok hızlı ve öfkeliydi, ateş ve taşkınlık içeriyordu, sözler söylenmekten ziyade haykırılıyordu.

2. İşte Punk'çıların dış görünüşü...

3. New York Dolls'un menajeri Malcolm McLaren sahibi olduğu dükkanın yanında Johnny Rotten (esas ismi John Lydon) dolaşırken onu keşfetti. McLaren onu dükkanındaki müzik kutusuna plak doldurması için tuttu ve daha sonra onu Sex Pistols adındaki punk grubuna çevirdi.

4. 1976'da televizyon spikeri Bill Grundy, Sex Pistols'ü şovuna davet etti. Esasında grupla röportaj yapmak umurunda dahi değildi. Onlara canlı yayında aşağılayıcı bir biçimde hakaret ederek rezil etti. Fakat o programdan sonra Bill'in başı belaya girmişti. Ertesi gün gazetelerde Bill'in işinden kovulduğu yazıyordu.

5. Sex Pistols EMI plak şirketi ile 40.000 İngiliz sterlinine albüm anlaşması imzaladı. Fakat birkaç

hafta sonra berbat tavırlarından dolayı şirketten atıldılar; paralarının tamamını alarak tabii.

6. Bir sonraki ay Buckingham Sarayı'nın dışında yapılacak bir tören için A&M plak şirketi ile 150.000 İngiliz sterlinine yeni bir albüm anlaşması imzaladılar. Bir hafta sonra tekrar işten kovuldular; bu sefer paralarının yarısını alabildiler (Belki de artık isimlerini "Kovulan Pistoller" olarak değiştirmeleri gerekiyordu).
7. Birkaç hafta sonra Virgin Plakçılık ile yeni bir anlaşma imzaladılar. Yine problem çıktı; bu sefer "God Save the Queen" isimli parçalarının bulunduğu albümün üretildiği fabrikadaki işçiler, bu albümle ilgili hiçbir şey yapmama kararı aldılar ve yetkilileri grev yapmakla tehdit ettiler. Çünkü kasetin kapağında, Kraliçe II. Elizabeth'in burnunda çengelli iğne bulunan bir resim bulunuyordu.
8. Grevden dolayı neredeyse plak çıkamıyordu (O yıl Kraliçe'nin jübilesinin olduğu yıldı, 1977). Pek çok dükkan bu albümü satmayı reddetti ve BBC'nin hem tv kanalı hem de radyosu şarkıları yayınlamadı (fakat tüm bu olaylar Edinburgh Dükü'nün gizlice bu skandal albümü almasını engelleyemedi).
9. Bas çalan grup elamanı Glen Matlock kovuldu. İyi çalamadığı söylendi. Yerine hiçbir müzik kabiliyeti olmayan Sid Vicious alındı.
10. Sex Pistols İngiltere'nin her yerinde yasaklandı. Bu nedenle başka bir isimle turneye çıktılar: "Spots" (**S**ex **P**istols **O**n **T**our!).

The Fall'dan Mark E. Smith (Manchester'li bir punk-rock grubu): "Rock'n Roll sadece müzik değildir. Enstrümanlara duyguları açığa çıkarmak için kötü davranmaktır" demişti.

Eğer Pop müzikte isim yapmak istiyorsanız önce kendinize bir isim edinmelisiniz!

Gary Glitter ve Jonny Rotten kendilerine yeni kimlik edinen tek pop yıldızı değillerdi. Pek çok müzisyen neredeyse gerçek isimlerini unutup, kendilerine Slash, Iggy, Sting, Bono ve Dozy gibi yeni isimler buluyorlardı. Kendinize çok etkileyici bir pop imajı edinmek için isim gerçekten çok önemlidir.

- Eski İngilizce öğretmeni Bay Gordon Summer'ın (1951-) dünyayı pop fırtınasına tutabilecek bir yıldız olduğunu hayal edebilir misiniz? Fakat birisi ona "Sting" dedi ve bu gerçekleşti.
- Eğer albümünüzü tamamlamış ve bir turneye çıkmaya hazırlanıyorsanız isteyeceğiniz en son şey, birinin sizi "Reg Dwight" diye çağırması olacaktır. Böyle bir isimle insanlar sizden kaloriferlerinizi tamir etmenizi isteyecek veya bir kilo balık almak istediklerini söyleyeceklerdir. Yani duygulu bir şarkı söyleyeceğinizi ve piyano çalabileceğinizi

pek tahmin edemeyeceklerdir. Kendinize en iyisi *Elton John* deyin.

- Eğer çok plak satmak istiyorsanız ve isminiz Yorgos Kyriakou Panayiouto ise hemen değiştirin. Diliniz dönmüyor değil mi?

Tanınmış müzisyenlerin pek çoğunun başka adlar kullanmasına şaşıracaksınız. Bakalım aşağıdakilerden kaçını tanıyabileceksiniz?

1. David Jones **2.** M. Ciccone **3.** Fanny Mae Bullock **4.** Marvin Lee Aday **5.** William Perks **6.** Harry Webb **7.** Declan McManus **8.** Eric P. Clapp **9.** F. Bulsara

a) Cliff Richard *b)* Elvis Costello *c)* Meatloaf *d)* Bill Wyman (Rolling Stones'dan) *e)* Madonna *f)* Eric Clapton *g)* Freddie Mercury (Queen'den) *h)* Tina Turner *i)* David Bowie

Cevaplar: 1i, 2e, 3h, 4c, 5d, 6a, 7b, 8f, 9g

Artık gerçekleri biliyorsunuz. O zaman ünlülerin aileleri bu duruma epeyce sinirlenmişlerdi.

Kulak büken seksenli yıllar

John Lennon 40 yaşındayken New York'da imza isteyen biri tarafından öldürülünce 80'lere kötü bir başlangıç yapıldı. Bundan kısa bir zaman sonra da yıldızlar kendilerine korumalar tutmaya başladılar.

Plak şirketlerine dönüp baktığımızda yeni çıkan seslerin posterleri görülüyordu. Bu müzisyenlere Yeni Romantikler denildi ve bu kişilerin çok özenli görünümleri ile şiirsel ve hayalci müzikleri vardı. Bu müzik punk müziğin sertliğine, acımasızlığına ve bayağılığına bir tepkiydi.

Romantiklerin çılgınlığı

Spandau Ballet: 1970 yılında birkaç okul arkadaşı bir grup kurdular. Çok etkileyici elektro pop stilinde şarkılar yapıyorlardı ve "To Cut a Long Story Short" (1980) şarkısıyla ilk listelere giren Yeni Romantikler oldular. Hawai bluzlar, uzun fularlar ve İskoç erkeklerinin giydiği eteklerden giyiyorlardı.

Duran Duran: Grubun solisti Simon Le Bon yumuşak ve etkileyici müzikler yapıyordu. Grup üyelerinin saç kesimleri oldukça özenli idi ve makyaj ya-

pıyorlar, ipek fularlar takıyorlardı. "Rio" ve "Hungry Like The Wolf" (1982) ise grubun ilk hitleriydi.

ABC: Punk, disko ve yetmişlerin new-wave müziğinden etkilenmişlerdi. İyi bir şarkıcı olan Martin Fry'ın oldukça etkileyici ve yüksek perdeli bir ses tonu vardı. Şarkıların güzel sözleri, kulağa hoş gelen melodileri vardı (punk gibi sert ve kaba değildi). Lexicon of Love (1982) isimli albümleri müzik eleştirmenlerince 80'lerin en iyi pop albümü seçildi (dinlemediyseniz güzel şeyler kaçırmışsınız!)

80'lerin başlarında tüm popseverler günlerini ipek bluzlar içerisinde gösterişli bir biçimde dolaşıp Yeni Romantiklerin üzücü şarkılarını dinleyerek geçirmiyorlardı. Bazıları da gerçekten hareketli şarkılar dinliyordu.

Madness: Yeni Romantiklere yakın değillerdi. Daha ziyade herkesin eğleneceği tarzda müzik yapıyorlardı ve gruptakiler hep birlikte şarkı söylüyorlardı. Etkileyici Jameyka "ska" tarzında "e cik-e-cik cik" ritimleriyle müzik yaptılar. Bir ska müziği ustası olan Prens Buster'dan isimlerini aldılar. Şarkıların sözleri

eğlence ve 70'lerde Londra'da büyümekle ilgiliydi. Şarkılarından bazıları; "House of Fun" ve "Baggy Trousers" (1980). Takım elbise giyerler, güneş gözlüğü ve şapkalar takarlardı. Etrafta mutlu bir biçimde şarkı söyleyip dans ederlerdi. Hâlâ da söylüyorlar. "Madstock" konserleri sürekli olarak düzenleniyor.

Bazı pop yıldızları Madness'den çok daha fazla çılgınlardı...

Tüm dertlerinizi unutun ve Neverland'a gidin!

Michael Jackson 80'lerin en başarılı müzisyenlerinden biriydi. Albümü "Thriller" o zamanın en çok satan albümüydü (40 milyonun üzerinde satıldı). Michael müziğiyle meşhur olduğu kadar ilginç davranışları ve yaşam tarzıyla da ünlenmişti. Müzikten kazandığı parayla hayal ettiği rüyaları gerçekleştiriyordu. Aşağıdaki ilginç hikayelerden sizce hangisi doğru, hangisi yanlış?

1. Michael daha genç görünebilmek için oksijen çadırının içerisinde uyuyordu. Doğru/Yanlış
2. Mihael'in Neverland'daki geniş çiftliğinde 20 hayvanlık özel bir çiftlik, bir panayır yeri, bir Kı-

zılderili köyü ve iki dükkanlık video arşivi bulunuyordu. Doğru/Yanlış

3. Michael'in cilt rengi yıllar boyunca sürekli beyaza dönüşmeye başladı. İki estetik ameliyat olduğunu itiraf etti fakat cildinin renk değiştirmesinin bir hastalığa bağlı olduğunu da iddia etti. Doğru/Yanlış
4. Michael bazen kız kıyafetleri giyip Janet ismiyle etrafta gezinirdi. Çoğu insan onun bu isimde bir kızkardeşi olduğunu zanneder. Doğru/Yanlış
5. Michael'in yakın çevresinden bir Michael'in asla makyajsız kahvaltı bile etmediğini söylemişti. Doğru/Yanlış
6. Michael'in burnu doğuştan kendisinin değildir. Chicago R&B grubundan Tiny Hamstrong Blacksnake'e aittir. Doğru/Yanlış
7. Michael, Jarvis Cocker "The Farmers in his Den" şarkısını söylerken yanında on yaşında bir çocukla Britpop Müzik Ödülleri sırasında sahneye atladı ve Jarvis'e vurmaya başladı. Doğru/Yanlış
8. Michael, Disneyland'a bayılırdı. Bir kere ziyaret ettiğinde yüzüne doktor maskesi takmış ve etrafı tekerlekli sandalye ile dolaşmıştı. Doğru/Yanlış
9. Michael bir keresinde de İngiliz pop grubu The Who'dan Pete Townshend'e 50.000 İngiliz sterlinine konser vermeleri için teklifte bulunmuştu. Doğru/Yanlış

10. Michael'in Bubbles isminde evcil bir şempanzesi bulunmaktadır. O ve Bubbles çay partileri verirler, birlikte Michael'in mağarasında oyun oynarlar ve bu şempanzenin 20 çeşit kıyafeti vardır. Doğru/Yanlış

Cevaplar: **1.**Doğru; **2.**Doğru; **3.**Doğru; **4.**Yanlış; **5.**Doğru; **6.**Yanlış; **7.**Yanlış (Aslında Jarvis sahnede şarkı söyleyen Michael'a saldırmıştı. Michael İsa gibi giyinmişti. Jarvis de onun fazla ileri gittiğini düşünmüş ve seyircilerin arasından sahneye atlamıştı. Ancak zorla dışarı çıkarıldı.) **8.**Doğru; **9.**Yanlış; **10.**Doğru.

Tıpkı Mozart gibi Michael da müzik kariyerine çok küçük yaşlarda başlamıştı. Dokuz yaşına geldiğinde Jackson Five, Tamla Motown isimli grupta söylüyordu. Bu grup bir "soul & rhythm" tarzındaydı. Michael bu grupta beş kardeşiyle birlikte şarkı söylüyordu.

Solo kariyeri 1972'de "Got to be there" şarkısı ile başladı. O sırada 14 yaşındaydı ve büyük başarı göstererek milyonlar kazandı. O günden beri video

klipleri, dinamik dansı ve pop-soul müzik türü ile dünya çapında tanınan bir sanatçı oldu.

Yapılacak birşey: Bir gecede nasıl uluslararası tanınmış bir pop ve rock megastarı olunur!

Artık müzik hakkında çok şey biliyorsunuz; bir pop grubu kurup şöhret kazanabilir ve başarılı bir gelecek edinebilirsiniz. İşte yapmanız gerekenler!

Bunlara gerçekten ihtiyacınız olacak:

- Biraz karizma. Eğer bunun olup olmadığından emin değilseniz şu basit soruya cevap verin: Etrafınızdaki kalabalık insan topluluğu sokakta ya da okulda hiçbir neden olmadan etrafınıza toplanıyor mu? Eğer toplanıyorsa karizmanız var demektir, o zaman güneş gözlüğünüzü takın ve meşhur olmaya hazırlanın.

- Bir "Yol Müdürü"nüz olsun. Bu kişi turneye çıktığınızda ses cihazlarınızın ve enstrümanlarınızın taşınmasını sağlar, onların kontrollerini yapar ve en önemlisi siz mikrofona gelmeden önce "bir iki... bir iki..." der. Mesela babanızı yol müdürü yapabilirsiniz fakat o andan itibaren saçını at kuyruğu şeklinde toplaması ve is-

mini Deek, Squiffo veya Nogger şeklinde değiştirmesi gerekiyor!

- Basın danışmanı edinin. Basın danışmanınız düzenli olarak müzik dergilerini araştırır, son albümünüz hakkında bilgi toplar. Ona gelecekteki projelerinizi anlatırsınız. Bu kişi sizin yurtdışında da tanınmanız için müzik yazarları ile seyahat eder. Bir mega-ünlü yıldız olduğunuzda, müzik yazarları basın danışmanınızın başının etini yerler.

- Menajersiz olmaz. Menajeriniz sizin konserlerinizi, albüm anlaşmalarınızı organize eder. Daha da önemlisi cebinizdeki parayı kontrol eder. Teyzenizi basın danışmanınız ve menajeriniz yapabilirsiniz; ama önce ismini Candida, Laetitia veya Zariana olarak değiştirmeli, terliklerini çıkartmalı ve saçını yeşile boyatmalısınız.

Artık meşhur sayılırsınız. İşte günlük programınız:

7.00 Yataktan kalkın, güneş gözlüklerinizi takın, dişlerinizi fırçalayın, saçınızı karmakarışık yapın ve eğer erkekseniz tıraş olmayın.

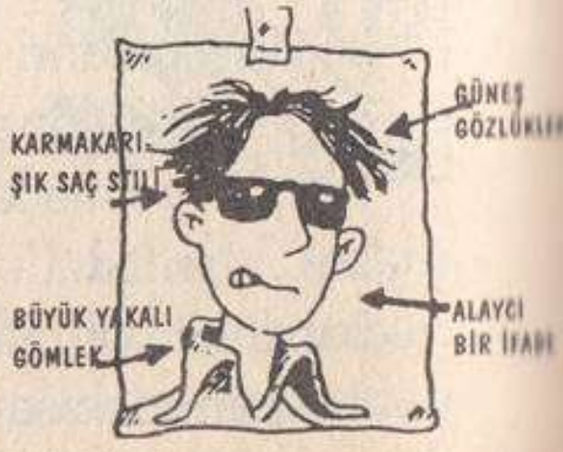

7.15 Gitarınızı akort edin.

7.25 Arkadaşlarınızı arayın, saçlarını karmakarışık yapmalarını söyleyin çünkü onlar artık grubunuzda. Hepsi saat 9.00'da basın toplantısı için bir araya gelmeli. Bundan sonra her zaman güneş gözlükleri, büyük tişörtler giyecekler ve alaycı tavırlar takınacaklar.

9.00 Teyzenizle basın toplantısı yapın.

9.01 Grubunuz için bir isim belirleyin. Unutmayın, en dikkat çekici olan en iyisidir. Kısa olanlar daha popüler olabilir, neden Plop, Blot veya Splot gibi birşey olmasın? Eğer pek sevmezseniz endişelenmeyin, istediğiniz zaman değiştirebilirsiniz. Önce grup dağılır bir hafta sonra tekrar birleşir.

11.45 İsim belirlediniz mi? Şimdi enstrümanlarınızı alın. Eğer satın alabilme gücünüz yoksa "Yapacak bir iş" bölümlerinde tarif ettiklerimizi yapıp kullanın. Tenis raketleri veya tavalar mükemmel gitar olabilir. Sahneye sihirli bir hava vermek için konserde ışıkları mutlaka kısın.

Hata Korkusu: Eğer enstrümanınızı çok iyi çalamıyorsanız sakın endişelenmeyin. Gerçek müzisyenlerin asla çok mükemmel bir biçimde enstrüman çalamamaları başarılarını engellememiştir. Sex Pistols'den Sid Vicious'un, kullandığı gitar tekniği hakkında söylediği sözü hiç unutmayın: "Bir tel alıyorsu-

nuz, sonra bırakıyorsunuz.... ve müzik yapmış oluyorsunuz!"

12.30 Grup olarak birlikte biraz çalışma yapın.

13.00 Biraz daha fazla çalışma yapın.

13.20 Havalı bir yerlere takılın. Londra'nın batı yakasındaki son moda restoranlara filan.

13.25 Hep beraber yüzlerce resim imzalayın.

14.00 Stüdyo'ya gidin (yatak odanıza). Şarkılarınızı yapın. Basit ve kısa olabilir. Oasis'den Noel, bir keresinde şarkılarını şu şekilde tanımlamıştı: *"... çok saçma ve basit ritimler..."* O zaman beste yapmak pek sorun olmasa gerek.

15.00 Albüm anlaşması imzalayın. Şarkıların tarzlarını belirleyin, sürekli aynı kasete birkaç kez çekip kopyalarını yapın.

15.30 Kaset dükkanlarına gidin ve kasetleri onlara satın.

15.45 Kaset dükkanlarına gidin, kasetleri satın alın. Neden mi? Parçanız listelerde bir numaraya çıksın diye tabii ki! Bir kere şarkınız en iyi 30 albüm arasına girdi mi radyoda da çalınmaya başlar ve herkes albümünüzü almak için dükkanlara akın eder, siz de paranızı geri almış olursunuz.

16.00 Grubun diğer üyeleriyle birlikte yan yana enstümanlarınızla dizilin ve tenis raketlerinizle çılgın

bir gitar solosu çalıyormuş gibi yapın. Teyzenizi çağırın ve NME, Melody Maker gibi müzik dergilerini arayıp hemen grubunuzun dağıldığını haber vermesini isteyin. Dergilerde güzel bir başyazı çıkması çok iyi olur; "Splat Splits dağıldı". Kız ve erkek kardeşlerinizi çağırın; grubu tekrar bir araya getirmeye çalışsınlar ve basına tekrardan bir araya geleceğinizi söyleyin.

16.10 Parkta bir araya gelin ve dönüş konseri verin.

16.20 Teyzeniz ilerdeki dünya turunuzu basına haber versin. Tüm grup siyah büyük yağmurluklar giysin, koyu renk güneş gözlükleri taksın ve havaalanına, tren istasyonuna, otobüs durağına gidin; yani etrafta biraz dolanın.

16.40 Eve dönün.

17.00 Büyüyen şöhretinizin haberlerini alın. Annenize bunları anlatın ve onun da odanızı temiz tutmanız karşılığında sekreteriniz olması için iş anlaşması yapın.

17.30 Grubunuz artık dünyaca meşhur. Mahallenin çocukları (veya kuzeniniz) ve bir Japon turist, tam yarım dakikadır bahçe kapınızın önünde duruyor.

17.45 Perdeleri kapatın ve tüm gece televizyon izleyin.

20.59 Şaşırtıcı haber! Tebrikler, platin albüm kazandınız (çünkü kaseti radyatörün üzerinde unutmuşsunuz!).

90'lı yıllar

Doksanların başlarında müzik listeleri tempolu, basit ve sürekli tekrar içeren sözlü Amerikan müzikleri ve dans müzikleri ile dolmuştu. Bazı insanlar (İngiltere'de) 60'ların eski müziklerini daha anlamlı, birşeyler ifade eden, melodili ve günlerce akıllardan çıkmayan tarzlarını özlemeye başladı. Bazı müzikseverler ve eleştirmenler ise İngiliz müziğinin sağlıksız bir durumda olduğunu düşünüyorlardı.

Sonra, tam pop felakete doğru giderken Blur, Suede, Pulp ve Oasis gibi anlamlı müzik yapan gruplar ortaya çıktı. Melodileri dinlenebilir nitelikte ve güzeldi. Böylece İngiliz popu yeniden doğdu!

Oasis'ten sonra İngiliz popunun üç önemli ismi

Pulp: 1981'de kuruldu. Asıl şarkıcıları Jarvis Cocker henüz okula giderken bir grup kurduğunu açıkladı.

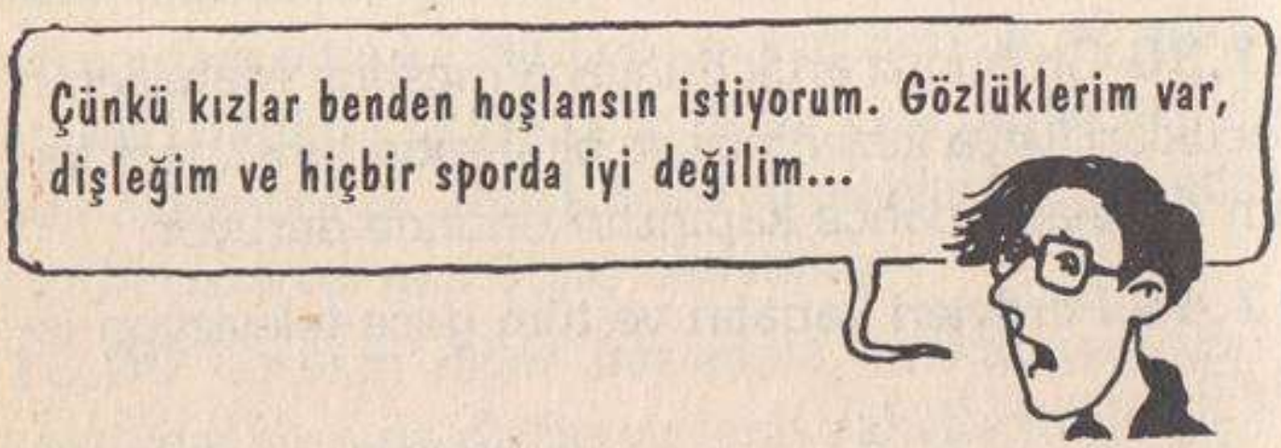

Grubun ilk konserleri de okulun yemekhanesinde gerçekleşti!

His'n Hers albümü 1994 yılında piyasaya çıktı ve sonunda "Pulpmania" başladı. Şarkıları genelde kızlarla ilişkilerini anlattıkları çılgın hikayelerdi. Eleştirmenler Pulp'un 70'lerin izinden gittiğini ve 80'lerin elektronik disko tarzını örnek aldıklarını belirtiyor ve her şarkının bir melodram olduğunu söylüyorlardı.

Blur: İngiliz popunun "öncüleri" olduğu söylenir. Beatles'dan sonraki en iyi İngiliz grubu ödülünü almayı reddetmişlerdir. 1993'de NME, Blur'un müziği için şunları yazdı: "Kesinlikle insanı çok heyecanlandıran melodik yorumlar içeriyor." Modern Life is Rubbish (1993) isimli albümleri klasik İngiliz tarzı olarak nitelendirildi. 1994'de Parklife isimli albümleri tüm dünyada iki milyon sattı.

Suede: Daha albüm yapmadan Melody Maker dergisinin kapağında çıktılar. 90'ların şarkı sözleri ile listelere girmeyi başaran ilk müzik grubuydu (garip ritimler yerine). 1992'de The Observer gazetesi onlar için şunu söyledi: "Şarkı sözlerinin provokatif olmasına rağmen (kışkırtıcı ve etkileyici) Suede tamamiyle geleneksel, eski tarz müzik yapıyor; glam-rock aura gibi." Suede (1993) isimli albümleri içli ve "romantik serseri" bir tarz olarak nitelendirildi.

Pop müzik dinleyicileri birgün müzik çölünde kayboldular ve sonra Oasis'i buldular!

Şu andan itibaren uzmanlar müziğin sonsuza kadar öldüğünü iddia ettiler. Ve bundan sonra Beatles ve Rolling Stones veya REM gibi hiçbir grubun çıkamayacağını söylediler. Tahmin edin ne oldu? Yepyeni ve oldukça yetenekli Oasis isminde bir grup çıktı.

OASİS GERÇEKLER DOSYASI

- Üyeleri: Noel Gallagher(1967) tüm şarkıları hem yazar, hem söyler, hem de vokal yapar. Liam Gallagher (1972) -vokaller - Noel onlara "bizim çocuğumuz" der; "Paul Bonehead" Arthurs (1966)-ritim gitar; Paul Guigs McGuigan (1972) – bas; Alan White (1971) davul

- Ana yurtları: Manchester
- Tuttukları takım: Manchester City
- İsimlerinin kaynağı: Beatles'in ilk Manchester konserini verdikleri sokağın adı.
- Plak firmaları: Creation Records
- İlk parçaları: "Supersonic"
- İlk albümleri: Definitely Maybe
- İkinci albümleri: What's The Story (Morning Glory?)
- Üçüncü albümleri: Be Here Now
- En önemli konserleri: Knebworth açık hava konseri ve Loch Lomond konseri. Loch Lomond konserine yaklaşık bir milyon hayranı katıldı. Biletler dokuz saat içerisinde satıldı.

- Şöhretin getirdikleri: Liam ve Noel Gallagher birbirleriyle kavga ettiler. 1996'da müzik dergileri Oasis'in yıla mükemmel başladığını fakat dramayla kapattıklarını yazdılar.
- Gelecekteki kariyerleri: Bazı müzik eleştirmenleri Oasis'in sonunda Beatles gibi büyük bir grup olacağına inanıyor... siz ne dersiniz?

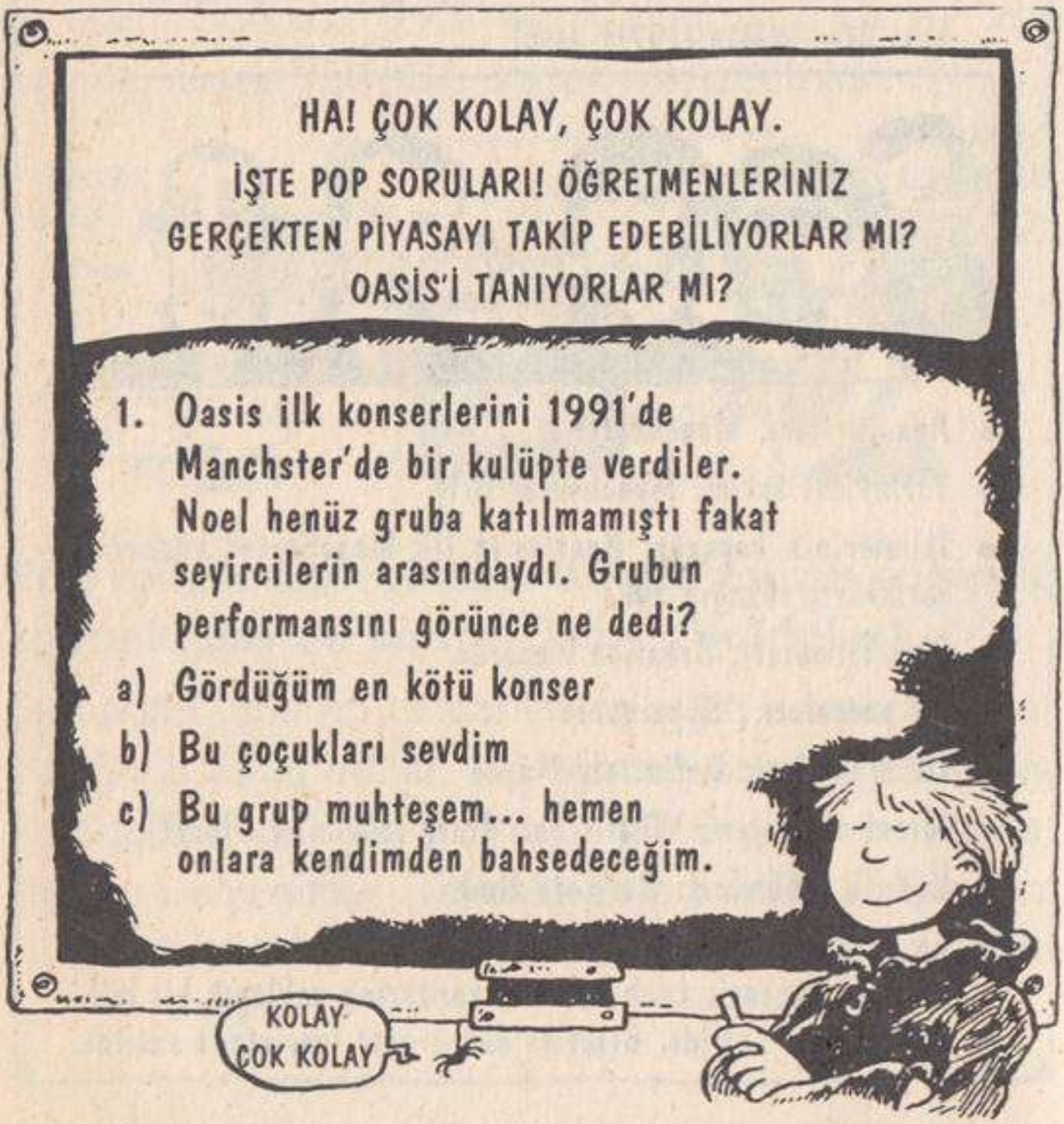

2. Oasis CREATION RECORDS tarafından KIGN TUTS isimli bir kulüpte çalarken 31 Mayıs 1993'de keşfedildiler. Kulüp onları tutmamıştı çünkü her yerde çalıyorlardı. Bu arada çalamadıkları yerlerde ne yapıyorlardı acaba?

a) İşi alana kadar bağırıyorlardı
b) Annelerine söylüyorlardı
c) Kulübü yakıyorlardı
d) Tarantulalarını kulübe salıyorlardı.

3. Noel, 1991'de INSPIRAL CARPETS isimli bir gruba katılınca ne oldu?

a) Kararından vazgeçti ama Velvet Underlay isminde başka bir gruba katıldı
b) Kararından vazgeçti ama yol menajerleri olmak istediğini söyledi
c) Gitarını çaldılar ve geri dönmesini sağladılar

4. En iyi satan albümleri olan What's The Story Morning Glory'yi ne kadar zamanda hazırladılar?

a) 15 dakika
b) 15 hafta
c) 15 ay
d) 15 gün

5. Creation Records'un yöneticisi bir albüm anlaşması yapmadan önce ne yapmaları için ısrar etti?

a) Dişlerini fırçalamalarını

b) Kaşarlı tost yapmalarını

c) Üzerlerindeki Manchester United tişörtünü çıkarmalarını

d) Askere gitmelerini

6. 1996'da Noel'in en beğendiği albüm hangisiydi?

a) Manic Street Preachers – Everything must go

b) The 3rd Beatles Anthology

c) Tibetan Nose Flutes – A-Goo-goo

d) What's The Story Morning Glory

e) Ocean Colour Scene Moseyley Shoals

7. 1995'de Londra'da Earl Salonunda Avrupa'nın en büyük kapalı alan konserini verdiler. Bu olay neden önemlidir?

a) Salondaki inanılmaz kalabalık hemen içerdeki havayı tüketti ve konser helikopterlerle oksijen takviyesinde bulunana kadar ertelendi

b) Hoplayıp zıplayan hayranlar Earl salonunun 10 santimetre çökmesine neden oldular

c) Müziğin sesi o kadar yüksekti ki yakın civardaki Kensington ve Chelsea'da ufak depremler meydana geldi.

8. Creation Records ile 1993'teki albüm anlaşmasında Noel, Oasis'in başarı elde etmesi durumunda özel bir ödül almak istediğini belirtti. Bu ödül neydi?

a) Müzik dersleri

b) Çikolata kahvesi bir Rolls Royce

c) Machester'de beş hafta boyunca mükemmel bir tatil

d) Smarties'den ömür boyu faydalanma

e) Para

Cevaplar: 1a; Noel hem şarkı sözü yazmak hem de grubun müzik yeteneklerini geliştirmek için onları eğitmeyi teklif etti. Onlar da kabul ettiler. 2c, 3b; Noel Inspiral Carpets'de gitar teknisyeniydi. Onlarla Amerika'ya turneye çıktı ve onlardan daha başarılı olabileceğini düşündü. 4d, 5c, 6a, b, e; Noel Beatles hayranıydı ve "John Lennon'un tüm şarkılarını ben yazmak isterdim" demişti. 7c, 8b Noel sonunda çikolata renkli lüks Rolls Royce arabasını aldı. 1995 yılında yeni yıl hediyesi olarak patronu Creation Records'dan bu hediyeyi aldı. Arabayı gördüğünde, "Ben bununla ne yapacağım? Ben araba kullanmasını bilmem" demişti.

Çok ilginç, değil mi?! pop müzik kendi kendini yeniliyor ve eski yıldızlar biraz soluklaştığında milyonlarca insan için yeni kişiler, yeni fikirler ve yeni müzikler doğuyor.

Son söz

Plak şirketi yöneticisinin Beatles'a söylediği sözü hatırlayın: "Gitarlı gruplar yolda". Gelecek ile ilgili iyi bir tahmin yapmıştı. Belki de biraz karışıklık olmuş aslında, "Gitarlı gruplar çekilin yoldan" demek istemişti. 1960'ların başından beri listeler neredeyse sürekli gitarlı gruplarla doldu. Bunun sebebi Beatles. Aynı şekilde Elvis ve Chuck Berry'nin muhteşem başarılarının etkisi de var. Gelecek kuşaklardaki gençlerin gitarlarını alıp yeni Beatles'lar olmalarını sağlamışlardır. Oasis gibi bazı gruplar buna çok yaklaşmış

olmalarına rağmen henüz Beatles'ın başarısını geçebilmiş kimse yoktur. Kimbilir, belki de bu kitabı okuyan gençler ellerine gitarlarını alıp 21. yüzyılın yeni süper grubunu kurarak yeni bir müzik çılgınlığı başlatabilir. Umarız!

A'dan Z'ye kesintisiz pop

Aşağıdaki alfabe, gezegeni sarmış olan kesintisiz popun alfabesi. Size bazı türdeki pop müzikleri anlatılaçak. Eğer bazılarını beğenirseniz, yapmanız gereken tek şey yakınınızdaki bir çarşıya gidip kendinize altı-yedi koli dolusu cd veya kaset almak ve onları dinlemek olacaktır!

Eğer parti verecek kadar paranız var ise, o zaman da yetişkinlerin yaptığı gibi arkadaşlarınızı inanılmaz albüm koleksiyonunuzu göstermeye çağırın.

A- A.O.R Yetişkinler için Rock (ex-punk tür, bazı annelerin ve babaların dinlediği bir müzik). Bazen MOR olarak da isimlendirilir. Yolun Ortası (Phil Collins, Sting, Sheryl Crow, Dire Straits).

B- Bhangra İngiliz - Asyalı pop müziği. Tahta davulların metal çubuklarla çalınarak yapılan Asya halk dans müziği. Artık gitarlarla, saksofonlarla, parmaklarla ve elle çalınan davul türleriyle birlikte çalınıyor. (Bally Sagoo, Safri Boys).

C- Country Amerikan kovboy tarzındaki halk müziği. "Hill-billy" olarak da bilinir. Tüm dünyaca tanınan bir türdür. Müzisyenler genizden gelen bir sesle söyler. (Dolly Parton, Emmylou Harris, Nanci Griffiths, Willie Nelson).

D- Disko 70'lerde başladı. Diskolarda çalınan ritmik, insanı hipnoza sokan dans müziği. (Village People, Earth, Wind and Fire).

E- Elektronik Sintisayzır gibi pek çok modern, ileri teknoloji enstrümanının kullanıldığı uzay-çağı müziği (müzisyenler yüksek voltajlı elektriğe çarpılmaktan korkarlar). Tekno olarak da bilinir. (Orbital, The Orb, Kraftwerk).

F- Folk Kendi halinde insanların müziği. Dünya ile aynı tarihlerde başladı. Bazen rustik, country havasında olabilir ama esas adaletsizliği protesto eder. Elektro gitarlarla yapılan modern haline folk-rock denir. (Fairport Convention, Bob Dylan, Joan Baez).

G- Garaj. Genelde garajlarda yapılan sert, ev-yapımı pop müzik. (The Seeds, The Nazz).

H- Hip hop 80'lerin siyahi müziği. Genellikle açık havada stereolarla yapılır ve bu müzik eşliğinde enerjik, akrobatik danslar yapılır. Rap'a dönüşmüştür. (De la Soul, Public Enemy, Fugees).

I- Indie (Bağımsızlık türü) esasında pop endüstrisinin bir parçası olmayan bir tür. İnsanları yatıştırmak için yapılan bir müzik. (The Charlatans, The Wedding Present).

J- Jungle Rap'a benzeyen ama daha fazla enstrümanla çalınan bir müzik. Şarkının sözleri düz konuşma gibi okunur. (Goldie, Springhell Jack).

K- Kraunt rock İlerleyen rock'ın Alman versiyonu; yüksek ses, çok fazla org ve gitarlar. (Tangerine Dream, Can).

L- Lo-fi Basit (ama güçlü) fazla girift enstümanlarca yapılmayan müzik türü. Genelde duygular ve coşkunluk ile ilgilidir. (Sebadoh, Eric' Trip).

M- Metal 60'larda R&B grupları ile birlikte, Led Zeppelin ile başladı ama 70'lerden sonra çok daha gürültülü ve agresif hale geldi. Dinlerken çift kat kulaklık takmak gerekebilir. (Guns 'n' Roses, Meatloaf, Irion Maiden).

N- New wave Neşeli, çok melodik, hareketli pop. Punk devriminden sonra gelişti. Punk dinlemekten daha eğlenceli. (Blondie, Elvis Costello, Talking Heads).

O- Eski Grey Whistle Testi Pop müzik bestecilerinin yeni bir şarkı yazdıktan sonra yaptıkları şey; plak şirketindeki yaşlı, beyaz saçlı kapı görevlisine bu şarkıyı dinletirler. Eğer bir kez dinledikten sonra bir kez daha dinlemek isterse bu şarkının bir hit olacağını anlarlar (aynı zamanda 70'lerin rock şovunun ismidir).

P- Progressive Rock 70'lerin glam-rock'ı ile bağlantılıdır. Basit şarkılardan popu ayırıp geliştirmeyi amaçlar. Albümlerinin geniş bir içeriği vardır -neredeyse bir klasik senfoni kadar!- (Pink Floyd, Yes, Deep Purple).

R- Regi Ska'dan türeyen Jameika müziği. Çok tekrar olan ritmik baslı müzik. Ses sistemleri olarak bilinirler. (Bob Marley ve Wailers; Big Youth; Toots ve Maytals).

S- Soul Gospel'in dini olmayan yorumu olarak başladı. Blues akımı ile karıştı. Duygu yüklü, nefesli çalgıların yoğun oluduğu bir müzik. Şarkıcılar ve enstrümanları hıçkırarak ağlıyormuş veya inliyormuş gibi görünür. Daha ritmik versiyonu Tamla Motown'a dönüşmüştür. (Sam Cooke, Aretha Fraklin, Otis Redding).

T- Teeny-bop Gençler tarafından sevilen pop türü. Yaşlıların söylediğinin aksine çok başarılı ve mükemmel müziklerdir. Bazen "sevimsiz pop" olarak da isimlendirilir. (Spice Girls, Take That, Boyzone).

U- Underground Punka benzer, yeraltında başlar ama gün ışığına pop olarak çıkar ve çok popülerdir. (Velvet Underground, Big Star).

V- Video Yeni albümlerin satışını arttırmak için hazırlanır. İlk 1975 yılında Queen grubu tarafından "Bohemian Rhapsody"nin satışını arttırmak için başarılı bir biçimde kullanılmıştı.

W- World X, Y ve Z gibi diğer kültürlerden olan müzikler.

X-Xhoa-geleneksel 1950'lerde genelde Amerikan caz stili ile karışık yapılan Güney Afrika pop müziği. (Woody ve Woodpeckers).

Y- Yo pop Nijerya'da (Bazı Afrika) doğan, "şimşek ve gökgürültüsü" sesi içeren müzik. (Segun Adewale).

Z- Zydeco Louisiana'nın bataklıklarından doğan Afrika-Amerikan pop müziği. Akordiyonların, gitarların ve metal çubukların insafsız sesleri ile oluşturulan müzik. (Clifton Chenier).

Eğlenceli Bilgi

Ögrenmenin birçok yolu var;

ama Eğlenceli Bilgi gibisi yok !

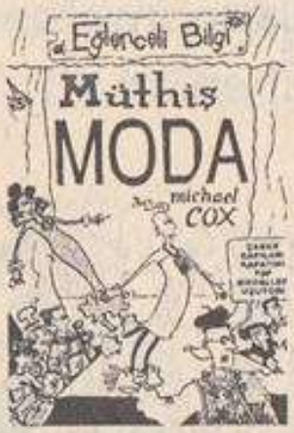

Eğlenceli Bilgi

İnsanlar önce avlandı, sonra dinlendi ve uzun zamandır eğleniyor. Nasıl mı? Tabii ki müzik dinleyerek. Müziğin akılları uçuran, insanları yerinden oynatan notalarını duymaktan hoşlanıyorsanız, önce onu tanımaya ne dersiniz? Bu çılgınlığı Rock'n Roll'un efsane süperstarı Elvis'ten, klasik megastarlar Mozart ve Pavarotti'den, popun yıldızları Beatles'ten öğrenin. Bu kitapta müziklerin doğuşundan inanılmaz ses kaydedici cihazlara kadar herşey var. Haydi şimdi akılları uçuran o müzik dünyasına katılın!

Öğrenmenin birçok yolu var, ama Eğlenceli Bilgi gibisi yok!

Eğlenceli Bilgi

ISBN 975-362-479-4
TİMAŞ

TİMAŞ YAYINLARI

9 799753 624793